Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...найай 1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 265 (14070) | 1975 оной ноябрийн 12, среда | Сэн 2 мүнгэн.

...мид Феофанович Яковлев Хэжэнгын совхозой ... хонишодой нэгэн юм. Һүүлэй хэдэн жэлэй ...да Демид Феофанович 100 эхэ хониһоо зуу, ...раншье хурьгадые бүрин бүтэн абажа, тобир ...аар тушаадаг. Мүнөө үедэ нүхэр Яковлев түл... ...н халуун хаһада бэлдэжэ байна. Хашаагаа ...ина, үбһэ тэжээлээ асарна, мүн бусадшье бэ... ...эй хүдэлмэринүүдые хэнэ.

Д. САМБУЕВАЙ фото.

XXV КПСС-эй съездын хүндэлэлдэ

ҮНДЭР УРГАСАДАА УРМАШААД...

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай колхоз бүхы дээрээ орооһо тариянай, хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай бараг һайн ургаса хуряагаа. Тэрэнэй ашаар таряа, хартаабха, овощ гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэ.

Би эндэ хартаабхашадай ажал тухай хэды үгэ хэлэхэ һанаатайб. Байгша ондо колхоздо гектар бүриһөө дунда зэргээр 95 центнер хартаабха абтаа. Харин би өөрөө даажа абаһан 50 гектар газарайнгаа га бүхэнһөө 112 центнер гэхэ гү, али һая наашадаа манай эндэ үзэгдөөгүй ургаса хуряагааб. Юуб гэхэдэ, манай эндэхи газар хартаабхын үндэр баян ургаса үгэдэг Кабанскын, Байгал-Хударын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудайхида орходоо, үрэжэлэйнгөө талаар һураггүй доошоо ааб даа.

Тиихэдэ баһал манай колхозой үнинэй механизатор Георгий Логантьевич Жерлов гектар бүриһөө 106,4 центнер хартаабха ургуулаа.

Яажа хартаабхын ургаса эрид дээшэлүүлэгдээ гээшэб гэбэл, нэн түрүүн газараа буртаг үбһэгүй сэбэр байлгажа шадаабди. Полиёо һайнаар хахалаад, дүрбэ дахин борнойлоо һэмдэ, хүрьһэндэнь нагшэбхэ ехээр оруулаабди. Ургасын хойноһоо бүхы заабариин ёһоор харууһалга хэгдээ ааб даа. Һайса уһалагдаа.

Юрэдөөл хартаабха һайнаар ургуулха бүхы онол арга, дүршэл хэрэглээ гээшэбди.

Илангаяа хартаабхаяа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряаха хэрэгтэ гол анхарал хандуулаабди. Минии звеногой 50 гектар газарай хартаабха хоёр комбайнаар 7 хоног соо сүм хуряагдаа юм.

Мүнөө газарай үрэжэл һайжаруулха хоёр һара соо хартаабхынгаа үрэһэ һайнаар илгажа, зүбөөр хадагалха, тарялан дээрээ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха байнабди. Ерэхэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүри ехэ ургаса абахын түлөө тэмсэхэбди.

Ф. ЛЕОНОВ,
Загарайн аймагай «Гигант» колхозой механизатор-хартаабхашан.

ҺААЛИШАДАЙ АМЖАЛТА—МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЭҺЭЭ

Партиингаа XXV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсон, эршэтэйгээр ажаллажа, манай «Георгиевский» совхозой һаалишад һайн үрэ дүн туйлаба.

Байгша оной арба һарын туршада ажахын фермэнүүд бэлэдхэлэй пунктда бүхыдөө 6230 центнер сагаан эдеэ оруулжа, бүри октябриин 20-до гүрэндэ һү худалдаха жэлэй түсэб дүүргээ һэн. Мүнөө совхозой һаалишад Агууехэ Октябриин 58 жэлэй ойн урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсоод, даабариһаа гадуур шадаал һаа ехэ һү абаха, гүрэндэ худалдаха гэжэ эрмэлзээ.

Энэ жэлдэ манай һаалишад урда урдынхиһаа амжалтатай һайнаар ажаллаа гэжэ хэлэхэ үндэһэн гүйсэд бии. Совхоз гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл юһэ һара соо дүүргээ юм. Бүхыдөө 28,6 мянган центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Мүн бүхы фермэнүүднай һү һааха табан жэлэйнгээ түсэб баһал дүүргэһэн байна.

Нэн түрүүн һаалишад, малшадай үнэн шударгы гаар ажаллаһанай, илангаяа бүхы фермэнүүдтэ үнеэдэй харууһа, тэжээлэй зүбөөр эмхидхэгдэһэнэй ашаар һү һаалин хараа байса дээшэлээ. Эндэ манай эрхим түрүүшүүл, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудта хүртэһэн һаалишад М. Н. Катина, А. Н. Корнилова гэгшэд гансашье өөһэдөө ехэ һү һаагаа бэшэ, бусад нүхэдөө урагшань дахуулан, ажалай эрхим жэшээ харуулаа. Алла Корнилова байгша ондо ВЛКСМ-эй ЦК-гай мүнгэн тэмдэгтэ хүртөө. Тэрэшэлэн үнинэй һаалишад А. Д. Садовская, А. А. Матвеева, Н. И. Белоусова гэгшэд гансашье ажахы соогоо бэшэ, аймагай бүхы һаалишадай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ манай совхозой һаалишад, малшад социалис мүрысөөнэйнгөө эршые улам шангадхан, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 1080 центнер һү гүрэндэ худалдаха зорилготой.

Г. ТАРНУЕВ,
Хоринн аймагай «Георгиевский» совхозой директор.

...ЗАРНАЙ ГАРГАШЫЕМНАЙ ХАРЮУЛХА

Октябрь 25 — ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ габшагай хоёр һара — Декабрь 25

...лэй хэдэн жэлэй ...да манай «Восточ... ...аяны» колхоз тус... ...ньһожоруулагдаһан ...й хүсөөр илангаяа ...ай газарта наг ... минеральна үтэг... ...э зүбөөр гаргадаг ...оной ашаар орооһо... ...гамалнуудай, куку... ...куузикүгай, мүн ...бхын бараг һайн ... хуряадаг болон...

Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ бүхы тарялангай гектар бүриһөө 15,5 центнер орооһон, гектарай 270 центнер кукурузын ногоон намаа хуряагдаа. Эндэ бүхы дээрээ газар тарялангые зүбөөр эрхилхэ асуудалай гуримшуулагдажа, тэндэхи хүдэлмэриин һайн шанартайгаар хэгдэдэг болохотой хамта, газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ тушаа хэгдэжэ байһан ажалаймнай аша үрэ харагдажа эхилээ.

Газарай үрэжэл һайжаруулха тусхай отрядай энэ жэлдэ бүри октябриин тэн багаар тарянай газарта шэбхэ шэрэжэ эхилээ юм. Һүүлэй үедэ Тальска отделениин тарялан дээрэ 1000 гаран тонно шэбхэ гаргагдаа. Эндэ трактористнар Владимир Сороковиков, Даша Партихеев, Владимир Галсанов гэгшэд үдэр бүри бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр хүдэлжэ эхилһээр хорёод үдэр соо 2000 тонно шэбхэ тарялан дээрээ зөөгөө.

Түс отрядһаа гадна, «Сельхозтехникын» Түнхэнэй отделениин оньһожоруулагдаһан баһа нэгэ отряд (даагшань А. Черных) колхозтой хэлсээ хэһэнэйнгээ ёһоор ажахын Галбайн отделениин поли дээрэ баһал 2 мянга үлүүтэй тонно шэбхэ зөөгөө.

Габшагай хүдэлмэриин хоёр һара соо колхоз хамта 5 мянган тонно шэбхэ зөөхэ түсэбтэй аад, мүнөө тэрэнэйнгээ 4000 тонныень хээрэ гаргаад байна.

Газарай хүрэжэ, үһа намагай тогтоходо декабрь, январь соо Хойморой намагай захаархи сабшалан дээрэ шэбхэ шэрэжэ эхилхэбди.

К. ДАГАЕВ,
колхозой ахамад агроном.

Түнхэнэй аймаг.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй 1975 оной Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай

...й Министрнүүдэй ...эргэдэхи эрдэм, ...талаар СССР-эй ...ба Гүрэнэй шангуу... ...додог комитедэй ...урадхалые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, СССР-эй 1975 оной Гүрэнэй шангуудые олгохоор тогтоогоо гэбэл:

I. ЭРДЭМ НАУКЫН ТАЛААР

...ров Георгий Нико... — академик, ядер... ...гэнүүдые хэдэг ...институдай ядерна ...дай лабораториин ...хүдэлмэриин хү... ...шэ, Волков Вадим ...ичта — физико-ма... ...эрдэмэй доктор, ...н Гурген Мкрты... — физико-матема... ...рдэмэй кандидат, ...дай начальнигууд, ...Юрий Цолаковнч... ...зико-математическа ...доктор, Карнаухов ...ександровичта — ...математическа эрдэ... ...дат, таһагуудай ...уд, Михеев Всево... ...довичта — физи... ...тическа эрдэмэй ...Пасюк Анатолий ...та — техническэ ...кандидат, ахалагша ... хүдэлмэрилэгшэд, ...Юрий Владимиро... ...ров Леонид Алек... — физико-матема... ...эрдэмэй кандида... ...Валерий Заха... ...-эрдэмтэ хүдэлмэ... ...Плотко Василий ...чта — слесарь... ...бригадир, дээрэ дур... ...лабораториин хү... ...шэ, Маков Борис ...чта — физико-ма... ...эрдэмэй доктор, ... хүсэ шэнжэл... ...Курчатовай нэ... ...институдай ахалаг... ...хүдэлмэрилэгшэ— ...дорогой түхэл шэн... ...элхэ ба шэнжэлхэ ...элмэриин түлөө. ...нский Александр Александровичта — физико-математическа эрдэмэй доктор, СССР-эй Наукануудай академиин А. Ф. Иоффегэй нэрэмжэтэ физико-техническэ институдай лабораторие даагша, Медведев Владимир Николаевичта — физико-математическа эрдэмэй кандидат, энэ институдай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Феофилов Петр Петровичто—СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, Гүрэнэй С. И. Вавиловай нэрэмжэтэ оптическа институдай лабораториин начальник — шэнжэлгын шэнэ оптическа арга метод бии болгохо талаар 1953—1972 онуудта толилогдоһон бүлэг хүдэлмэриин түлөө.

3. Вонсовский Сергей Васильевичта — академик, СССР-эй Наукануудай академиин Ураалай научна түбэй президиумэй түрүүлэгшэ — 1971, 1973 онуудта толилогдоһон «Магнетизм» ба «Магнетизм микрочастиц» гэжэ монографинуудай түлөө.

4. Степанов Сергей Александровичта — физико-математическа эрдэмэй кандидат, СССР-эй Наукануудай академиин В. А. Стекловой нэрэмжэтэ математическа институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ — математикаар 1969—1973 онуудта толилогдоһон бүлэг хүдэлмэриин түлөө.

5. Коробейников Виктор Павловичта — физико-математическа эрдэмэй доктор, Кочина Нина Николаевнада физико-математическа эрдэмэй кандидат, СССР-эй Наукануудай академиин В. А. Стекловой нэрэмжэтэ математическа институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, Чушкин Павел Ивановичта — физико-математическа эрдэмэй доктор, СССР-эй Наукануудай академиин тоолон тодорхойлолгын түбэй ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Мельникова Нина Сергеевнада — физико-математическа эрдэмэй кандидат—точечно тэһэрэлгын теорёор бүлэг шэнжэлгэнүүдые хэһэнэйнь түлөө.

6. Веневцев Юрий Николаевичта — физико-математическа эрдэмэй доктор, Л. Я. Карповай нэрэмжэтэ физико-математическа эрдэм-шэнжэлгын институдай лабораторие даагша, Желудев Иван Степановичта, Шувалов Лев Александровичта — физико-математическа эрдэмэй докторнууд, СССР-эй Наукануудай академиин А. В. Шубниковай нэрэмжэтэ кристаллографиин институдай лабораторинуудые даагшанар, Исупов Владимир Александровичта — физико-математическа эрдэмэй доктор, СССР-эй Наукануудай академиин А. Ф. Иоффегэй физико-техническэ институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Фесенко Евгений Григорьевичто—физико-математическа эрдэмэй доктор, Ростовско гүрэнэй университедэй кафедрые даагша, Климов Всеволод Валентиновичтэ — химическэ эрдэмэй доктор, электронно техникэдэ шухала хэрэгтэй реактивууд ба химическэ талаараа сэбэр материалнуудые бии болгодог бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай директорэй орлогшо — сегнетоэлектригүүдэй кристаллографиин, кристаллохимиин талаар бүлэг хүдэлмэриин түлөө.

7. Коржинский Дмитрий Сергеевичтэ — академик, СССР-эй Наукануудай академиин туршалгын минералогиин институдай директор, Жариков Вилен Андреевичтэ — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, директорэй орлогшо, Маракушев Алексей Александровичта — геолого-минералогическа эрдэмэй доктор, ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Нерчук Леонид Львовичто—геолого-минералогическа эрдэмэй доктор, лабораторие даагша, тус институдай хүдэлмэрилэгшэд — хадын породо ба рудагай минералнуудай парагенезисүүдые физико-химическэ талаһаань шэнжэлэлгын теори ба арга метод зохёоһонойнь түлөө.

8. Поляков Григорий Израйлевичтэ — медицинын эрдэмэй доктор, СССР-эй Наукануудай академиин уураг тархи шэнжэлдэг институдай лабораториин хүтэлбэрилэгшэ байһан — 1964—1973 онуудта толилогдоһон, хүнэй ба амитанай уураг тархиин нейронһоо бүрилдэһыень шэнжэлхэ бүлэг хүдэлмэриин түлөө.

9. Скулачев Владимир Петровичто — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, Москвадахи Гүрэнэй М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ биоорганическа химиин факультедүүд хоорондын лабораторие даагша, Либерман Ефим Арсентьевичтэ — биологическа эрдэмэй доктор, СССР-эй Наукануудай академиин мэдээсэлнүүдые дамжуулха асуудалнуудые шэнжэлдэг институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэд, Цофина Лилия Мироновнада — биологическа эрдэмэй кандидат, тус институдай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Ясайтис Антанас Антоновичто — биологическа эрдэмэй доктор, Москвадахи Гүрэнэй М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ университедэй биоорганическа химиин факультедүүд хоорондын лабораториин таһагые даагшын орлогшо — белогууд электрическэ тогой молекулярна генераторнууд болоно гэһэн шэнэ туйлалта туршан элирхэйлһэнэй түлөө.

10. Бакланова Ираида Алексеевнада, Семенова Лидия Николаевнада — түүхын эрдэмэй кандидадууд, эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, Дякин Валентин Семеновичто, Степанов Захарий Васильевичта — түүхын эрдэмэй докторнууд, Дзенискевич Андрей Ростиславовичта, Крузо Эльза Эдуардовнада, Потолов Сергей Ивановичта, Шустер Ура Абрамовичта—түүхын эрдэмэй кандидадууд, СССР-эй Наукануудай академиин Ленинградтахи отделениин ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, Мирonченкова Зинаида Сергеевнада—түүхын эрдэмэй кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой таһагые даагша, Ваксер Абрам Завелевичтэ — түүхын эрдэмэй доктор, Ленинградтахи Гүрэнэй А. И. Герценэй нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент, Ежов Виктор Анатольевичто — түүхын эрдэмэй доктор, Ленинградтахи Гүрэнэй А. А. Ждановай нэрэмжэтэ университедэй кафедрые даагша, Лейберов Игорь Павловичта — түүхын эрдэмэй доктор, ВЦСПС-эй соёлой профсоюзай дээдэ һургуулиин кафедрые даагша — «Ленинградай хүдэлмэришэдэй түүхэ. 1903—1965 онууд» гэжэ 1972 ондо толилогдон гараһан хоёр ботитой научна хүдэлмэриин түлөө.

II. ТЕХНИКЫН ТАЛААР

1. Мельдер Адольф Эдуардовичта — ВАСХНИЛ-ай академик, Эстониин мал ажалай ба ветеринариин эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ, Вальдман Эльмар-Антс Карловичта—биологическа эрдэмэй доктор, директорэй орлогшо, Вахер Лео Фридриховичтэ хүдөө ажахын эрдэмэй доктор, Лаанмяэ Вамбол Эдуардовичта — хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат, таһагуудые даагшанар, Мянник Харальд Александровичта — хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат, «Вильянди» гэжэ харалга-туршалгын совхозой директор, Парик Хейно Хансовичта — хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Тарту» гэдэг харалга-туршалгын совхозой директор, тус институдай хүдэлмэрилэгшэд—Эстониин ССР-эй жэшээ дээрэ мяхалиг ба һүнэй үүлтэрэй мал бии болгохо түрүү технологи зохёон нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ФРГ-гэй ФЕДЕРАЛЬНА ПРЕЗИДЕНТ В. ШЕЕЛЬ МОСКВАДА ЕРЭНХЭЙ

Германиин Федеративна Республикын Федеральна президент Вальтер Шеель һамгантаяа СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй уряалаар ноябриин 10-да албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээ.

ФРГ-гэй ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн аэродром дээрэ ФРГ-гэй Президентые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад тушаалтад угтаба.

ФРГ-гэй Президентые ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэ амаршалаа.

Хүндэтэ айлшантай хамта гадаадын хэрэгүүдэй федеральна министр Г-Д. Геншер ба бусад тушаалтад Москва ерэлээбэ.

Ниидэлгын талмай дээрэ гурбан янзын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй—ябаган сэрэгшэдэй, летчигүүдай, морягуудай хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа. Хүндэлэлэй харуулай начальник ФРГ-гэй Президентдэ рапорт үгэбэ. Германиин Федеративна Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Н. В. Подгорный, В. Шеель хүндэлэлэй харуулай жагсаалай урдуур дабшан гараба.

Уулзалгын баярай ёһолол хүндэлэлэй харуулай дабшалгаар дүүрэб.

Н. В. Подгорный, В. Шеель, А. А. Громыко ба Г-Д. Геншер аэродром дээрэһээ автомашинануудта һуугаад мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй эскортоор үдэшэгдэн, айлшадай буухын тула Кремльдэ бэлдэгдэһэн байра тээшэ дабшаба. Эдэнэй дабшаха ниислэл хотын үйлсэнүүд ба талмайнууд хоёр ороной гүрэнэй тугуудаар, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай аша туһада СССР-эй болон ФРГ-гэй хоорондын харилсаа холбоое хүгжөөлгын, бэхижүүлгын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байба.

(ТАСС).

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГЭЙ АСУУДАЛААР ЖЕНЕВСКЭ КОНФЕРЕНЦИ ЗАРЛАХЫЕ ДУРАДХАНА

СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал зүбшэхэ Женевскэ конференциин хүдэлмэри һэргээхэ тухай асуудалаар США-гай правительствада Советскэ правительствын эльгээһэн нимэ хандалгые ноябриин 9-дэ США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэ дамжуулаа:

«Советскэ Союзай правительство США-гай правительствада нигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи зүрилдөөе шиидхэн гуримшуулха хэрэгтэй хангалтагүй байһан ушар Советскэ Союзые һанаата болгоһоор. Энэ зүришэлдөөнэй гол шалтаганууд мүнөө хүрэтэр зайсуулагдаадүй. Израиль өөрынгөө булимтаран эзэлһэн араб газар дайдые эзэмдэһээр байна. Палестинын араб арадай хуулитэ эрхэнүүд хэрэгсээгдэнэгүй. Эдээнһээ уламжалан, энэ райондохи оршон байдал аюултай шахардуу зандаа байһаар.

Бодото хэрэгүүдһээ харахада, нэгэ талаһаа абтаһан зарим тэды хэмжээнүүдэй зам Дүтын Зүүн зүгтэ хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда хүргэхэгүй байна. Тиимэ шиидхэбэри хангажа шадахагүйнь ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, политическэ талаарнь шиидхэн гуримшуулгын гол, үндэһэн асуудалнууд ойроо хүртөөгүй үлэнэ бшуу. Эдэнь— 1967 ондо эзэмдэгдэһэн бүхы газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые барандань гаргаха, Палестинын араб арадай хуулитэ национальна эрхэнүүдые, тэрэ тоодо өөрын гүрэн тогтоон байгуулха, тэрэнэй эрхые хангаха асуудалнууд болоно. Эдэ асуудалнуудай шиидхэгдээд байбал, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэхөөрөө бата бэхи эб найрамдал тогтоогдожо, энэ райондохи бүхы гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Израилиин аюулгүйгөөр оршохо ба хүгжэхын тула шухала найдабаритай арга боломжонууд хангагдаха болоно.

Хамаатай бүхы талануудай хамтын, коллективнэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргалгын зам —. Дүтын Зүүн зүгтэ хабаатай асуудалнуудые үндэһөөрнь шиидхэн заһаруулха ябадал туйлаха гансахан зүб зам мүн гэжэ Советскэ Союз тоолодог байгаа, тоолоношье. Иимэл зорилгоор уласхоорондын хэмжээ ябуулгын — Дүтын Зүүн зүгэй асуудал зүбшэлхэ Женевскэ эбэй конференциин зарлагдаһаниинь мэдээжэ. СССР ба США конференциин туһалагша түрүүлэгшэнэр болоно. Гэхэ зуура, энэ конференци удаан сагай туршада юушье хэнэгүй.

Советскэ Союз Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи, зүб зүйтэй эб найрамдал тогтоохые, Дүтын Зүүн зүгтэхи зүришэлдөөе шиидхэн гуримшуулхаар үрэ нүлөөтэй хубилалта туйлахые хододоо шухалада тоолодог байһан юм, тоолоһоор байна. Женевскэ эбэй конференциин хүдэлмэрие бүхы талаарнь һэргээбэл, энэ зорилгодо харюусаха һэн. Тиимэһээ Дүтын Зүүн зүгэй асуудал зүбшэлхэ Женевскэ эбэй конференциин туһалагша түрүүлэгшэнэр болохо СССР ба США-гай зүгһөө энэ асуудалаар хамтын үүсхэл гаргахыень Советскэ Союз дурадхана. Хүдэлмэриинь һэргээгдэжэ эхилхэһээ хойшо сэхэ хабаатай таланууд — Египет, Сири, Иордани, Палестинын араб арадай нэрэһээ ООН-ой түлөөлэгшэд ба Израиль, тэрэшэлэн конференциин туһалагша түрүүлэгшэнэр СССР ба США Женевскэ конференцидэ адли тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадаха ёһотойнь элитэ. ООН-ой зохихо шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, түрүүшын ээлжээндэ— Аюулгүйн Соведэй 338-дахи, Генеральна Ассамблейн 3236-дахи шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи зүришэлдөөе бүхы талаарнь политическэ аргаар шиидхэн гуримшуулха гээшэ һэргээгдэһэн конференциин зорилго болохо гэжэ, конференциин хүдэлмэри тэрээндэ хабаадагшад бүгэдын ойлголсоһоной ёһоор эмхидхэгдэхэ зэргэтэй гэжэ анханһаа хойшо тодорхойлогдонхой байһаниинь тон элирь.

СОВЕТ ОРОН

ШЭНЭ УРГАСА ЗӨӨЛГЭДЭ ШАЛГАРАГШАД

КИЕВ. (ТАСС-ай корр. Т. Аркушенко). Саахарай свёкло зөөлгэдэ хабаадаһан Украинын «Сельхозтехникын» автомобилистнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдобо. Винницкэ областиин Ильинецкэ районой нэгэдэлэй жолоошон М. С. Мандыбур эгээл үндэр үрэ дүн туйлаа. Тэрэ 5.209 тонно түмһэ зөөһэн байна. М. Мандыбур оройдоол гурбан жэл соо шэнэ ургаса зөөбэшье, эрхим бэрхэ жолоошон байһанаа харуулба.

ДНЕПРОГЭС-2-ой ЗУРГААДАХИ АГРЕГАТ

ЗАПОРОЖИ. (ТАСС-ай корр. Г. Трандофилов). Агууехэ Октябриин 58 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Днепро-ГЭС-2-ой барилгашад, хабсаргагшад ажалай вахтада жагсахадаа, үйлэдбэриин шэнэ илалта туйлаба. Станциин зургаадахи агрегадые болзорһоонь гурбан долоон хоногоор урид ашаглалгада оруулһан байна.

НЕФТЫШЭДЭЙ ЕХЭ ТҮСЭБҮҮД

ИЖЕВСК. (ТАСС-ай корр. Ю. Кедров). Республика дотор «хара алта» үйлэдбэрилжэ эхилһэнһээ хойшо Удмуртын нефтышэд 10 миллиондохи тонно нефть болзорһоонь урид үйлэдбэрилэн абаба.

Түрүүшын скважина зургаан жэлэй урда тээ эндэ ашаглалгада оруулагдаа һэн. Мүнөө Удмуртын геологическа карта дээрэ ашагта малтамалтай 24 газар тэмдэглэгдээ. Эдэнэй табандань шэнгэн түлишэ олзоборилогдон абтана.

НАЙМАДАХИ ТУРБИНЫЕ — БОЛЗОРЬООНЬ УРИД

УСТЬ-ИЛИМСК (Эрхүүгэй область). (ТАСС-ай корр. М. Совенко). Баригдажа байгаа Усть-Илимскэ ГЭС-тэ наймадахи агрегадай турбина хабсаргагдажа эхилбэ. Гидростанцида долоон турбина хабсарһан И. Калинкинай бригада наймадахи машиные болзорһоонь урид — декабриин 1 болотор хабсаржа дүүргэхые шиидэб.

Дүн хамта 1.200 мянган киловатт хүсэтэй табан агрегат Усть-Илимскэ ГЭС-тэ хүдэлжэ байна.

Хойто-Байгалай районно партийна конференциhэ

БАМ-ай БАРИЛГА—ГОЛ ХЭРЭГЫН

Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада КПСС-эй райкомой, эндэхи партийна эхин организацинуудай бэелүүлhэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл дуулаад байхада, аяар холын хойто захын аймагай ажабайдалда энэ үедэ ямар ехэ хубилалтын болоһонииинь элеэр харагдана. Мүнөө үе сагай асари ехэ барилга болохо Байгал-Амарай түмэр замые бариха ехэ хүдэлмэриин үргэнөөр эхилһэн ушар аймагай арадай ажахын, соёл культурын хүгжэлтэдэ, алишье талааraa урагшаа дабшалгада гүнзэгыгөөр нүлөөлжэ захалба.

Аймагай партийна организациин энэ хугасаада хоёр дахин ургаһан баримта хадаа ажалша хүн зонойнь али зэргээр олон болоһые тодорхойлно. Тэрэншье ойлгосотой. Урдань гол түлэб агнууриин олзобори эрхилдэг, загаhа баридаг, болбосоруулдаг байдаг haань, мүнөө түмэр замда хабаатай ехэ хэмжээнэй капитальна барилга хэгдэжэ байна. Энээн тухай тогтоходоо, тоосоото элидхэл хэһэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **П. И. Бутковский** иимэ жэшээнүүдые дурдаба. Хэтын хэтэдэ ойроо хүртөөгүй хада уулата нэлэнхы хүбшэ соо барилгын 20 гаран эмхи зургаанууд хүдэлнэ. Тэдэнэй эгээл томониинь хадаа барилга-хабсаралгын хоёр (572 ба 575-дахи) поездтой «Нижнеангарсктрансстрой» трест болоно. Мүн хоёр отрядhaa (11 ба 12-дохи) бүридэһэн «БАМтоннельстрой» управлени Байкальска, Муйска хадата шэлэнүүдые һэтэ гараха хоёр томо тоннель малтан бэхилхэ гол уялгатай.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон «Нижнеангарсктрансстрой» трестын мэдэлэй барилгашадай коллективүүд энэ жэлдэ нилээд амжалтатай хүдэлжэ байна. Тэдэнэр 10 hарын түсэбтэ даабаряа 109 процент дүүргэһэн байха юм. Энэ хугасаада 24,5 миллион түхэригэй хүдэлмэри бүтээгдэ. Гэхэтэй хамта тоннельнүүдые малтаха гол хүдэлмэритэй 11-дэхи, 12-дохи отрядууд, тоннельнүүдтэ туласа ошохо автомобильна харгынуудые баригшад ехэ гээгдэлтэй байһаниинь элирнэ. Жэшээнь, 11-дэхи отряд түсэбөө арай шамай хахадлаад ябана. Энээнһээ уламжалан, Нижнеангарскhaa Байгалай тоннелиин зүүн портал хүрэтэр, илангаяа Таазаhaa Уоян хүрэтэр түхэреэн жэл соо һаадгүй ашаа зөөхэ харгынуудай барилга бүришье һаа урагшагүйгөөр бүтэжэ байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Ушар нимэһээ түмэр зам баригшадта гэр байра, социально-культурна хэрэглэмжын байшангуудые, хүүргэнүүдые барилга уйжагайрна. Энээнһээ уламжалан, түмэр замай татагдаха газарнуудта хүбшын гүн соо хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд гэр байраар хүсэд хангагданагүй, магазинуудые, нииитын эдеэ хоолой предприятинуудые, соёл гээрэлэй, үхибүүдэй эмхи зургаануудые түбхинүүлхэ аргагүй болоно. Аяар холуур ажалладаг зоной дунда нииитэ политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг байһанhaa шалтагаалан, ажалай, нииитын журам һуладана. БАМ дээрэ хүдэлэгшэдэй диилэнхи олониинь имагтал залуу үетэн. Гэхэ зуура. ВЛКСМ-эй райком тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд барилгашадта үсөөн ошодог гэхэ мэтын шүүмжэлхы хэдэн ашаглалта «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ **В. М. Кривочуприн** тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ хэһэн байна. Тиихэтэеэ хамта барилгын томо томо эмхи зургаанууд комсомолой сүлөөлэгдэмэл хүдэлмэрилэгшэдтэй заатагүй болохо сагынь ерээ гэбэ.

Гадна БАМ-ай барилганууд дээрэ коммунистнууд нилээд олон боложо байна. Партийна эхин организацинууд һалбари бүхэндэ мүндэлнэ. «БАМтоннельстрой» управленидэ партком байгуулагдаа. Иигэжэ үйлэдбэриин хэрэгтэ, нииитын ажабадалда партийна нүлөө үргэдхэхэ, коммунистнуудай үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ арга боломжо ехэ боложо байна. Гэхэтэй хамта манай республикын газар дээрэ Байгал-Амарай түмэр зам барилгые эхилһэн эмхи зургаануудай эгээл томониинь, генподрядчигынь хадаа «Нижнеангарсктрансстрой» трест болоно. Теэд эндэ мүнөөдөө партком байгуулагдаагүй байhaap. Тиимэһээ энэ асуудал тушаа анхаралаа табихые хүсэһэн дурадхал оруулагдаа.

Партийна эхин хэдэн организацинуудай ажал ябуулгые шадамараар нэгэдхэн хүтэлбэрилдэг, партийна нүлөөгэй улам дайшалхы шэнжэтэй боложо байһаниинь «БАМтоннельстрой» управлениин парткомой секретарь **Д. В. Васильевай** конференци дээрэ хэлэһэн үгэһөө ойлгогдоно. Энэ управленидэ хоёр мянга гаран хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. **Партком 6 эхин организациhaa нэгэдэнэ, тэдэнэй бүридэлдэ 104 коммунистнууд** ороно. Тиихэдэ 170 гаран комсомолшууд эндэ хүдэлжэ байдаг. Энэмнай мүнөө үеын эрхэ байдалаар болоходо, нилээд ехэ хүсэн гээшэ гэжэ тэрэ хэлээ. Коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, партийна нүлөө үргэдхэхэ талаар горитой хэмжээн абтана. Эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри ашаа үрэ ехэтэйгээр ябуулхые оролдоһоной зэргээр үйлэдбэриин байдал һайжаржа байна. Хэрбээ энэ жэлэй түрүүшын гурба һарын түсэб миил 27 процент дүүргэһэн байгаа haa, үнгэрһэн юhэ hарын дүнгөөр барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбэй дүүргэлтэ 74 процентдэ хүрөө. Энэ дүнгые һайн гэжэ яажа болохоб, гэбэшье жэлэй эхинэй байдалтай жэшэхэдэ яhала боломоор алхам хэгдээ гэжэ сэгнэгдэнэ.

Энээнһээ дээгүүршье үрэ дүн туйлажа боломоор байгаа хаш. Теэд автомобильна харгын дууhан баригдаагүйһөө боложо, хэрэгтэй материалнууд болон түхеэрэлгэнүүд барилга хэхэ газарта асарагдаагүй байhaap. Үбэлэй харгыгаар тэдэниие асархыень хүлеэхэ баатай бологдоно бэшүү. Иимэл шалтагаанhaa боложо, байрын гэрнүүд, клуб, магазин, бани, столово гэхэ мэтын тон шухала барилганууд саг соогоо ашаглалгада үгтэнэгүй.

Эдэл дутагдалнууд тушаа барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын штукатур-шэрдэгшэ **Т. А. Николаева** тогтоо. Тиихэ зуура тэндэхи партийна эхин организаци хангалтагүйгөөр хүдэлнэ, нииитын эмхинүүдые хүтэлбэрилнэгүй, залуу хүдэлмэришэдэй һуудал байдал һайжаруулха, культурно-ажаһуудалай үдэр бүриинь эрилтые түгэс хангаха асуудалда анхаралаа һулаар табина гэжэ тэрэ шүүмжэлэл хээ. Кино харанагүйбди, захиһан газетэ, журналнууднай манда хүрэнэгүй, мүрысөөн ёһын тэдысэ эмхидхэгдэнхэй, дүнгынь болзор соогоо согсолжо, хүдэлмэришэдтэ соносхогдодоггүй байһые тэрэ элирхээлээ.

БАМ-ай барилгын угаа ехэ удхатай байһые онсолхо зуураа, энэ хэрэгтэ ушардаг бэрхэшээлнүүд, шиидхэбэреэ үшөө олоодүй асуудалнууд, дутуу дунданууд тушаа барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын дархашуулай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **А. Л. Мудров**, оньһожоруулагдамал 137-дохи колонныи партийна эхин организациин секретарь, шофёр **В. А. Мороз**, аймагай больницын главна врач **Л. А. Ипатова** болон бусад үгээ зорюулһан байна.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын ябасатай адли тэгшэ аймагай хүдөө ажахы улам хүгжэхэ зэргэтэй байһаниинь мэдээжэ. БАМ-ай барилгашадые һү, мяхаар, хартаабха болон овощоор сүм хангаха арга боломжо гүйсэд бии гэжэ конференци элирхэйлээ.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада 400 шахуу гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Гэбэшье энэ ургалта тон бага байна. Ерэхэ үедэ 25—30 мянган хүн зонтой болохо энэ аймагай ажахынууд адаг 3.000 гектар тарялантай болохо уялгатай гэжэ тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдээ. Тиихэдээ илангаяа хартаабха, огородой эдеэ ехээр абадаг болохо шэглэлтэйгээр таряан ажалаа эрхилхэ зэргэтэй байһаниинь элитэ. Гэбэшье мүнөө үедэ хартаабха, овощ багаар таригдана, ургасань бирагүй, гектарай 50—70 центнер абтана. Тиимэһээ эдэ ургамалнуудай тарилга ехэ болгохо, ургасыень дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ эрилтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ конференци табяа. Түбхын түрүүндэ аймаг бүхы дээрээ ойрын жэлнүүдтэ хартаабха түрэндэ тушаалгаяа 7.000 центнертэ хүргэхэ зорилго хараалһан байна.

Үхэр, оро үсхэбэрилгэ хадаа аймагай хүдөө ажахын баhал шиидхэхы һалбариинь мүн болоно. Гурбан багахан колхозуудһаа эмхидхэгдэһэн «Северный» совхоз һү, мяха ехээр абадаг гол шэглэлтэй ажахы болохо юм. Мал ажалай мүнөөнэй байдалые хаража үзэхэдэ иимэ байна. Гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэй түсэб энэ жэлэй июлиин 1-дэ дүүрэһэн, түсэбһөө гадуур 1.400 центнер тушааха уялга эндэхи ажахы абанхай. Мяха худалдаха түсэбтэ даабари дүүргэгдэхэ дүтэлөө.

Мал ажалай мүнөө үеын байдал шэнжэлхэдээ, ашаг шэмэнь үшөөл бага, түл үсөөнөөр абтана, гарзада ороно, зоотехническэ, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ элидхэлшэ онсолоо. Илангаяа оро үсхэбэрилгэ дээрэ дутагдалнууд олон. Энэ ан нэгэ газарта хэтэрмэ олоор харууhалагдана. Тиимэһээ саашадаа энэ һалбари эрхилхэ хэрэгые нарижуулха, ойрын жэлнүүдтэ тэдэнэй тоо толгойе 4.000-да хүргэхэ зорилго тодорхойлогдоо.

Энэ зорилго бэелүүлхэ талаар «Северный» совхоз һүүлэй үедэ горитой хүдэлмэри хэнэ. Үхэрһөө абтадаг ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зорилгоор симментал үүлтэрэй 100 тугал асараад, түлжүүлжэ байна. Мүн сабшалан, бэлшээри үргэдхэхэ, хүрьһыень һайжаруулха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри хэтдэнэ. Эдээн тушаа совхозой директор **Н. И. Охолин** тэмдэглэһэн байна. Тиихэтэеэ хамта ажахыгаа саашадань бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ түбэг татадаг дутагдалнууд болон шиидхэбэреэ хүсэд олоодүй асуудалнууд тушаа тогтоо. Тиигэхэ ёhотой[...] байна. Улам олон хүн[...] той боложо байhан аймаг[...] хүдөө ажахын продук[...] даар гүйсэд хангаха ех[...] гэ бэе дээрээ дааһан [...] доол хоёр ажахынгаа [...] тушаа КПСС-эй райком, [...] магай Соведэй гүйсэдком[...] хараалаа ехээр табиха, [...] нэй ажал хэрэгтэ [...] туhаламжа үзүүлхэ уялга[...]

Байгал-Амарай түмэр [...] май барилгада сэхэ хаба[...] асуудалнууд конфер[...] дээрэ үргэнөөр зүбшэ[...] саашадаа бэелүүлхэ зори[...] гонууд хараалагдаа. Эдэ [...] шухала хэмжээ ябуулга[...] дые бэелүүлхэ хэрэгтэ [...] тийна организацинууд[...] коммунистнуудые, аймаг[...] бүхы ажалшадые элсүүл[...] ень КПСС-эй райкомые [...] ференци уялгалаа. Түб[...] түрүүндэ партийна эхин [...] ганизацинуудай хүтэлб[...] хы, эмхидхэхы үүргые [...] шэлүүлхэ, хүн зоной ду[...] политическэ болон хүм[...] жүүлгын хүдэлмэри [...] үргэнөөр, дайшалхы шэн[...] тэйгээр саг үргэлжэ ябуу[...] эрилтэ табигдаа.

Хойто-Байгалай райо[...] партийна XXIV конфе[...] циин хүдэлмэридэ КПС[...] обкомой хоёрдохи секре[...] **К. М. Продайвода** хабаа[...] сажа, дэлгэрэнгы үгэ [...]

***

Конференциин шэ[...] һунгаһан партиин райко[...] пленум зарлагдажа, КП[...] эй райкомой нэгэдэхи [...] ретаряар **П. И. Бутков[...]** секретарьнараар **Д. М. [...]рёнов, В. А. Бодров** [...] һунгагдаа.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ТУЙЛАЛТАНУУДАЙ ВЫСТАВКЫН ГЛАВНА КОМИТЕДЭ[...]

ТОГТООЛ

СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ 1975 ондо хабаадагшадые баталха, Буряадай АССР-эй районууд, ажахынууд, подразделенинүүдые, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые, хүдөө ажахын түрүүшүүлые шагнаха тухай

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар 1974 ондо туйлаһан амжалтануудайнь, «Хүдөө ажахын талаар СССР-эй ВДНХ-тай тогтооһон гуримуудые, шагнал олгогдохо үрэ дүнгүүдые» дүүргэһэнэйнь түлөө СССР-эй ВДНХ-гай Главна комитет доро дурсагдагша ажалай түрүүшүүлые шагнаха гэжэ тогтообо:

1. ВЫСТАВКЫН ДИПЛОМУУД, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА

Захааминай аймагhaa

АЛТАН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Раднаев Башман Доржиевичые—Дүтэлүүрэй совхозой мал адуулагша.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Семёнова Дулма Жимбеевнае — «Михайловский» совхозой мал адуулагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Мункуев Доржи Ринчиновичые — «Михайловский» совхозой хонишон.

Жигжитов Бадмажап Нагмитовичые — «Михайловский» совхозой мал адуулагша.

Дашиев Бандай Арсалановичые — Харацайн совхозой мал адуулагша.

Очирова Ханда Дансаруновнае — Дүтэлүүрэй совхозой мал адуулагша.

Цыренжапов Буда Дымбрыловичые — СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагша.

Дамдинова Санжит Цыденжаповнае —Далахайн совхозой тугалшан.

ГУРБАДАХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, ШАНГҮЙГӨӨР
АХЫН АЙМАГЫЕ.

ХОЁРДОХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, УАЗ-469Б АВТОМОБИЛЯАР
«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗЫЕ

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Марзаев Пётр Дашиевичые — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Мункоиов Борис Цыдеижаповичые — «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Будаев Даша Баяндаевичые — райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Унжуев Доржо Соктоновичые—хүдөө ажахын управлениин начальник.

Хандакова Софья Доржиевнае — «Коммунизм» колхозой хонишон.

Гармаев Аюр Шоёновичые — «Коммунизм» колхозой хонишон.

Габанова Светлана Сыреновнае—«Коммунизм» колхозой хонишон.

Гомбоев Ойдоб Санжеевичые — «50 лет Октября» колхозой хонишон.

Хаптагаев Ким Сыреновичые — «50 лет Октября» колхозой хонишон.

Ошорова Ямба Махлеевнае — «Улаан Аха» колхозой haалишан.

Гармаева Дари Данзановнае — «Улаан Аха» колхозой haалишан.

Галсанова Дулма Максаровнае — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой haалишан.

НЭГЭДЭХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГГҮЙГӨӨР
УЛААН-ҮДЫН АЙМАГЫЕ

АЛТАН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Шомоев Клим Кирилловичые — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Степанова Степанида Поликарповнае — «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын haалишан.

Гомбоева Бимба Ринчиновнае — Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын haалишан.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Горбунов Павел Алексеевичые — хүдөө ажахын управлениин начальник.

Музыкова Елена Николаевнае — Ивалгын туршалта-үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагша.

Ермолаева Елена Николаевнае — «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын haалишан.

Хвостова Евдокия Алексеевнае — «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын мал адуулагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Кауров Филипп Михайловичые — хүдөө ажахын управлениин главна зоотехник.

Рыжакова Васса Николаевнае — «Дружба» колхозой haалишан.

Красноярова Мария Дмитриевнае — Калининай нэрэмжэтэ совхозой тугалшан.

Поспелова Зоя Гавриловнае — «Пригородный» совхозой теплицын хүдэлмэрилэгшэ.

Павлова Агрепина Андреевнае — «Пригородный» совхозой haалишан.

Мергинева Анастасия Спиридоновнае — Ивалгын туршалга үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагша.

Трифонова Татьяна Мартемьяновнае—Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагша.

Раднаева Бимба Шагдоровнае — Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагша.

Литаева Софья Петровнае — Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагша.

Петров Алексей Георгиевичые —Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын комбайнер.

Шунков Михаил Ивановичые — Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын луговод.

Овчинникова Матрёна Иннокентьевнае—Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын тугалшан.

ГУРБАДАХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, ТЕЛЕВИЗОРЭЭР

Ивалгын туршалга үйлэдбэриин ажахын овощ ургуулагшадай бригадые.

ГУРБАДАХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, БЭЛЭГГҮЙГӨӨР
КАБАНСКЫН АЙМАГЫЕ.

ХОЁРДОХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, БИБЛИОТЕКЫН ХЭҺЭГ НОМУУДААР

Кабанскын совхозой һүнэй фермые

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Берещинов Александр Степановичые — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Девятирекова Серафима Васильевнае — Кабанскын совхозой тугалшан.

Плюснина Мария Иннокентьевнае — Оймор ой совхозой гахайшан.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Данько Александр Александровичые — райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Новолодский Александр Ивановичые — хүдөө ажахын управлениин начальник.

Коршунов Виталий Михайловичые — хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

Хамуева Ирина Егоровнае — Оймор ой совхозой гахайшан.

Шайдурова Нина Константиновнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Шайдурова Прасковья Леонтьевнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Грибанова Мария Платоновнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Грибанова Анна Иннокентьевнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Федосеева Валентина Иннокентьевнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Гусева Прасковья Яковлевнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Федосеева Евдокия Григорьевнае—Кабанскын совхозой шубуушан.

Власова Варвара Петровнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Кузнецова Ефросинья Георгиевнае—Кабанскын совхозой шубуушан.

Федосеева Тамара Георгиевнае — Кабанскын совхозой шубуушан.

Власова Наталья Тимофеевнае — Кабанскын совхозой тугалшан.

Чащина Евдокия Иннокентьевнае — Кабанскын совхозой тугалшан.

Бякова Евдокия Владимировнае — Кабанскын совхозой тугалшан.

Карачун Михаил Захаровичые — фермые даагша.

Мухар-Шэбэрэй аймагhaa

ХОЁРДОХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, БИБЛИОТЕКЫН ХЭҺЭГ НОМУУДААР

«Заганский» колхозой кууэнку гэжэ тэжээлэй брюквын үрэһэ хүрэнгэ ургуулдаг звеное.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Павлуцкий Виктор Севостьяновичые — «Забайкалец» совхозой хонишон.

Воронина Валентина Гавриловнае — «Забайкалец» совхозой тугалшан.

Калашникова Мария Фёдоровнае — «Забайкалец» совхозой тугалшан.

Мухамедзянова Мария Хайрулевнае — «Забайкалец» совхозой тугалшан.

Евдокимова Наталья Нестеровнае — «Забайкалец» совхозой шубуушан.

Иванова Итта Нестеровнае — «Забайкалец» совхозой шубуушан.

Кононова Ульяна Павловнае — «Забайкалец» совхозой шубуушан.

Калашникова Домна Васильевнае — «Забайкалец» совхозой шубуушан.

Кобылкина Людмила Ильиничнае — «Путь Ленина» колхозой тугалшан.

Васильев Артамон Григорьевичые —«Искра» колхозой тракторист.

Смолин Андриан Семёновичые — «Коммунизм» колхозой луговод.

Хохлова Таисия Васильевнае—«Заганский» колхозой звеное даагша.

Лютаева Юлия Ивановнае — «Заганский» колхозой агроном.

Хохлова Нина Николаевнае—«Заганский» колхозой звеногой гэшүүн.

Хохлова Евдокия Даниловнае—«Заганский» колхозой звеногой гэшүүн.

Хохлова Валентина Гурьяновнае—«Заганский» колхозой звеногой гэшүүн.

Хохлова Лидия Михайловнае—«Заганский» колхозой звеногой гэшүүн.

Прибайкалиин аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Мезенцева Надежда Андреевнае — «Прибайкальский» совхозой тугалшан.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Карелина Варвара Филипповнае — «Прибайкальский» совхозой тугалшан.

Загарайн аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Спиридонова Ксения Ефимовнае — Онохойн совхозой овощ ургуулагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Гилязова Газза Фанзухмановнае — Эрхиригэй совхозой овощ ургуулагша.

Бэшүүрэй аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Архипов Виктор Павловичые — «Победа» колхозой комбайнер.

Кузнецов Пётр Павловичые — «Победа» колхозой мал адуулагша.

Данзанов Будажап Дондуковичые— Бодонгуудай совхозой мал адуулагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Некипелова Александра Прокопьевнае — «Победа» колхозой тугалшан.

Савельева Ксения Павловнае — «Рассвет» колхозой тугалшан.

Гармаева Дулма Гармаевнае — Бэшүүрэй совхозой haалишан.

Цыбиков Мунко Цыбиковичые — Бэшүүрэй совхозой haалишан.

Уварова Тамара Ивановнае — Бэшүүрэй совхозой haалишан.

Панькова Аграфена Марковнае — Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой тугалшан.

Мункуева Галина Намсараевнае — Охин-Булагай совхозой тугалшан.

Слепнёва Ольга Егоровнае — Хёлгын совхозой тугалшан.

Телешева Лидия Сергеевнае — «Сибирь» совхозой тугалшан.

Хяагтын аймагhaa

АЛТАН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Ширшова Тамара Алексеевнае—«Пограничный» совхозой гахайшан.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Баталов Николай Алексеевичые — Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Самбуев Бадма Дашиевичые — Хяагтын совхозой хонишон.

Белоногова Аполлинария Кондратьевнае — Хяагтын совхозой тугалшан.

Юхмухаметов Рауль Хозеевичые — Хяагтын совхозой тракторист.

Аносов Фёдор Ивановичые — Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер.

Гатаулина Анна Газизовнае — «Дружба» колхозой тугалшан.

Цыбиктарова Долгор Баяновнае — Мөөрөөшын совхозой тугалшан.

Зимирев Михаил Николаевичые — Хүдэриин совхозой луговод.

Пашков Прокопий Михайловичые — «Родина» колхозой комбайнер.

Түнхэнэй аймагhaa

АЛТАН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Сагалуев Гаврнил Гундыновичые — Саянай совхозой мал адуулагша.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Истарников Гундын Аюшеевичые — «Восточные Саяны» колхозой мал адуулагша.

Ащенков Александр Прокопьевичые — «Сибиряк» колхозой мал адуулагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Дугаров Макар Жамьяновичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер.

Хадогоев Дампил Шагдуровичые — «Сибиряк» колхозой мал адуулагша.

Сороковиков Пётр Никитовичые — «Сибиряк» колхозой мал адуулагша.

Плотникова Нина Леонидовнае — «Сибиряк» колхозой тугалшан.

Пермяков Павел Дмитриевичые — Саянай совхозой комбайнер.

Гыргенова Жамса Нимаевнае — Түнхэнэй совхозой тугалшан.

Зэдын аймагhaa

АЛТАН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Мункуев Гомбо Пурбоевичые — Борьёогой совхозой хонишон.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Цыретаров Семён Бальжиевичые — «Коммунизм» колхозой хонишон.

Балданов Юможап Тамажаповичые — «Коммунизм» колхозой хонишон.

Фильшин Антон Андреевичые — «Мир» колхозой мал адуулагша.

Грудинина Екатерина Ивановнае — Борьёогой совхозой haалишан.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Будаев Дамдин-Сурун Лубсановичые—Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Иванов Лосол Дамдиновичые — «Коммунизм» колхозой хонишон.

Лубсанов Д-Самбу Радваевичые — «Коммунизм» колхозой хонишон.

Гармаева Марта Данзановнае — «Мир» колхозой haалишан.

Очиров Доржо Ринчиновичые — «Мир» колхозой мал адуулагша.

Эрдынеев Дугар Ишеевичые — Борьёогой совхозой хонишон.

Чупошева Тамара Петровнае — Борьёогой совхозой хонишон.

Базаров Виктор Гомбоевичые — Борьёогой совхозой хонишон.

Бадмаев Долгор Доржиевичые — Борьёогой совхозой хонишон.

Цыренжапов Базаржап Балдановичые — Борьёогой совхозой хонишон.

Горюнов Константин Фёдоровичые—Борьёогой совхозой хонишон.

Баргажанай аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Ламуев Бизья Цыремпиловичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Гармаев Даринжап Сындескиновичые—Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Соктоев Валентин Бубеевичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Шокиров Акзам Шакировичые — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Чимитцыренов Очир Будаевичые — Уланай колхозой тракторист.

Хурамхаанай аймагhaa

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДИПЛОМООР, МОСКВИЧ-408» АВТОМОБИЛЯАР

Бадмаева Цыбикжап Аюшеевнае — Гаартын совхозой хонишон.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Гамбулов Бальжинима Раднаевичые — Хурамхаанай совхозой мал адуулагша.

Тыхеев Дондок Ангадаевичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Раднаев Санжа Боргошиновичые — Аргатын совхозой мал адуулагша.

Хуснутдинов Асхадул Галимуновичые—Гааргын совхозой адуушан.

Аранзаева Мыдыгма Дансарановнае — Дэрээнэй совхозой хонишон.

Баунтын аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Дандеев Демьян Сократовичые — «Амалатский» совхозой мал адуулагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Конюков Владимир Афанасьевичые — «Амалатский» совхозой мал адуулагша.

Каратаева Валентина Васильевнае — Баунтын коопзверопромхозой ан адуулагша.

Сэлэнгын аймагhaa

АЛТАН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Закирова Тадзима Сабировнае — XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой haалишан.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Шиндаков Цырен-Доржо Шиндаковичые — Сэлэнгын совхозой хонишон.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Банзаракцаева Бутыд Гармажаповнае—Карл [...]сын нэрэмжэтэ колх[...] нишон.

Батуева Бутыд-Лубс[...]маевнае — Карл М[...] нэрэмжэтэ колхозо[...] шон.

Аюшеев Дашини[...] бикдоржиевичые — [...] Марксын нэрэмжэтэ [...]зой хонишон.

Акулов Анатолий [...]ловичые — Сэлэнгын [...]хозой хонишон.

Хэжэнгы[...] аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛ[ЯАР], ҮНЭТЭ БЭЛЭГ[ЭЭР]

Цыденова Цыпил[...]латовнае — «50 лет [Октяб]ря» совхозой хониш[...]

БРОНЗО МЕДАЛ[ЯАР], ҮНЭТЭ БЭЛЭГ[ЭЭР]

Рампилова Рыгзе[...]сараевнае — «50 ле[т Ок]тября» совхозой тех[...]жүүлэгшэ.

Батожапова Ба[...] Цыренжаповнае — Х[...]гын совхозой хониш[...]

Чимитдоржиев Ба[...]дановичые—Хэжэнгы[...]хозой комбайнер.

Шабанов Матвей А[...]вичые — Загаһатын [...]зой хонишон.

Яруунын аймагhaa

МҮНГЭН МЕДАЛ[ЯАР], ҮНЭТЭ БЭЛЭГ[ЭЭР]

Калинина Елена В[...]евнае — «Комсомол[...]» совхозой тугалшан.

БРОНЗО МЕДАЛ[ЯАР], ҮНЭТЭ БЭЛЭГ[ЭЭР]

Базарова Дулма[...]заровнае — «По[...]» колхозой мал адуула[гша].

Сультимов Осор [...]вичые — Исэнгы[...]зой хонишон.

Будаева Хандасу[...]ровнае — Яруунын [...]зой тугалшан.

Дашидоржиев Да[...]деновичые — «Ком[...]ский» совхозой аду[...]

Будкин Николай А[...]евичые—«Юбилейный» [...]хозой мал адуулагш[а].

Цыбиков Нима Д[...]вичые — «Юбилейный» [...]хозой тракторист.

Балданова Долгор [...]повнае—«Юбилейный» [...]хозой мал адуулагша.

Загаһа олзоборилгын колхозуудай Байгалай холбоон[...]

НЭГЭДЭХИ ШАТЫН ДИПЛОМООР, РАФ-977ДМ АВТОБУСООР

Кабанскын аймагай «Байкал» колхоз.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГЭЭР

Суворов Александр Алексеевичые — колхозой түрүүлэгшэ.

Кыштымов Михаил Петровичые — колхозой ахалагша бухгалтер.

БРОНЗО МЕДАЛ[ЯАР], ҮНЭТЭ БЭЛЭГ[ЭЭР]

Кыштымова Алек[...] Алексеевнае — зоотех[...]

Мешенина Таисия [...]новнае — шубуушан.

Кыштымова Лю[...]сильевнае — шубуушан.

Гусева Евдокия Фё[...]нае — шубуушан.

Подчуфарова Еле[...]ровнае — шубуушан.

II. НЭГЭ РАЙОН, ХҮДӨӨ АЖАХЫН 21 ТҮРҮҮШ[...]ЛЫЕ СССР-эй ВДНХ-да ХАБААДАГШААР БАТАЛ[...]

Улаан-Үдын Октябрьска районой 4-дэхи поликлиникэдэ 60 врач худэлнэ. Тэдэнэй дунда үнинэй врач-терапевт, коммунис ажалай ударник Алла Семеновна Эрдынеева, Нина Григорьевна Плюснина гэгшэд бии. Алла Семеновна 1963 ондо Шэтын медицинскэ институт дүүргэһэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 4-дэхи поликлиникын терапевтическэ таһагые даагша врач-терапевт А. С. Эрдынеева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАЛДА ДУРАТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ ...лаар ехэ юумэн хэгдэнэ. ...лангаяа үхибүүдэй зунай ...аралтын үедэ ехэ юумэн ...дэнэ. Һурагшанарай үй...дбэриин бригаданууд, тус... шэглэлтэй звенонууд, ...аралтын, ажалай лагерь...уд бии болгогдожо, олон ...ибүүд хабаадалсана. Эдэ...р аятай зохидоор амарха...а гадна, арад зондоо аша... туһатай ажал хэжэ, аха, ...эгэнэрэй халаан байһанаа ...дото дээрэнь харуулна.

Үнгэрэгшэ зундаа һураг...шанарай үйлэдбэриин 225 ...гада республика дотор... хүдэлжэ, 18.600 гаран ...ибүүд элдэб ажалда ябаһан ...на. Гадна тусхай шэглэл... 436 звено, амаралтын ...лай 56 лагерь бии бол...жожо, 7 мянга гаран ...рагшанар бүридэлдэнь ...һон юм.

...Тиихэдэ ехэ хэмжээнэй ...дэлмэри хэгдэжэ, үрэ дүн...ь баясама һайн байгаа. ...элхэдэ, шубуунай 387 ...ган дальбараануудые ...жожо, мяхыень гүрэндэ ...шагаа. Һурагшанарай үй...лэдбэриин бригаданууда...р 619 мянган хониной ...һон хайшалагдаа юм.

...Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэ...р, Кабанскын. Зэдын бо... бусад аймагуудта энэ ...дэлмэри эмхидхэл һайнтай...гаар ябуулагдана. Тиихэдэ Шэргинскэ, Бэшүүрэй, Кабанскын, Колесовско, Хонхолын, Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулинуудай багшанарай коллективүүдэй һайн хүдэлмэри тухай омогорхон хэлэмээр байна.

Һурагшанарай үйлэдбэриин бригадануудые совет хүтэлбэрилдэг. Тиигэжэ үхибүүд бэеэ даагаад хүдэлжэ һурана гээшэ. Гэбэшье багшанар ехэ туһаламжа үзүүлжэ бэйдаг.

Загарайн аймагай Ацагадай дунда һургуулиин 40 һурагшанар хони хайшалалгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тиигэжэ 5819 толгой хониной ноохо хайшалба. Тиихэдээ эдэнэрэй дунда социалис мүрысөөн яһала һайнаар эмхидхэгдэһэн байжа, ажалай үндэр амжалта туйлагдаа.

Жэшээлхэдэ, 10-дахи классай һурагша Баяр Раднаев 702 хони ноохонһоонь «сүлөөлжэ», «Океан» холодильнигаар шагнагдаа һэн. Гадна Дулмажап Митыпова, Цырендулма Жигжитова гэгшэд туд тудтаа 685—546 хони хайшалжа, ковёр шагналда хүртэбэ. Иимэ ехэ туһаламжа үзүүлжэ байһан үхибүүдые Эрхирэгэй совхозой хүтэлбэрилэгшэд яһала урмашуулаа гээшэ ааб даа.

Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой газар дээрэ аймагай түбэй дунда һургуулиин һурагшанар хүдэлөө. 12 гектар талмайтай поли дээрэ куузику, капуста, свёкло таряа.

Урда жэлдэнь эдэнэр үнинэй багша, биолог Зинаида Сидоровна Поспеловагай ударидалга доро һургуулиингаа туршалгын участок дээрэ куузикугай хадалиг газарта хэр зэргээр ургаха байһыень шалгаһан юм. Тиигээд биологиин багша Валентина Филипповна Синицынагай ударидалга доро тус туршалгаяа үргэдхөөд үзэһэн байна.

Эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэри һурагшанарые ехэ һонирхуулаа һэн. Тиимэһээ куузикугайнгаа хойноһоо ямар оролдосотойгоор, ямар ехэ хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр харууһалаа гээшэб!

Туршалгын дүнгүүд яһала һайн байба. Тариһан талмайнгаа гектар бүхэнһөө 400 центнер куузику абажа, үхибүүд нилээд баясаа һэн. Гадна 320 центнер свёкло, 500 центнер капуста полиингоо гектар бүхэнһөө хуряажа абахадаа, үхибүүдэй сэдьхэлдэ ехэ омогорхол түрөө бэлэй.

Иимэ габшагай һайнаар хүдэлөөд байхадань XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени тэдэниие омогорхуулхын тулада баһал ехэ юумэ хээ. Хүн бүхэндэнь шагнал барюулаа. Тиигээд Байгал далайн эрьеэр аяншалжа, амарха арга олгоо.

Кабанскын аймагай олонхи ажахынуудта тахяа, нугаһан, галуун олоор үсхэбэрилэгдэдэг. Тус аймагай Колесовско найман жэлэй һургуулиин һурагшанар нугаһанай дальбараа тэжээхэ талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Хамта дээрээ 130-аад үхибүүд үнгэрэгшэ зундаа шубуу үсхэбэрилдэг фермэнүүдтэ ажаллаа.

8-дахи классай һурагшанар Сергей Дранкин, Сергей Шуханов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд илангаяа һайнаар хүдэлөө. Хамта дээрээ нугаһанай 108 мянган дальбараа эдэнэр даажа абаад, бүтэн бүринөөр, тобир тарганаар тэжээжэ шадаа.

Тиигэжэ 1630 центнер һайн шанартай шубуунай мяхан гүрэндэ тушаагдаа юм.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудта үшөөшье ехэ анхарал хандуулха саг ерээ. Энэ тэмдэглэл соо үгтэһэн тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ, үхибүүдэй хэһэн ажалай хэды шэнээн ехэ туһатай байһаниинь элн болоно.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

...ОЯБРИИН 19-дэ М. И. КАЛИНИНАЙ ...ҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛ ГҮЙСЭХЭНЬ

...АЙХАМШАГТА АЖАБАЙДАЛ

...аряашан, хүдэлмэришэн, ...волюционер, Коммунис...н ба Совет гүрэнэй элиехэ ажал ябуулагша, ...ушуулые бодомжотой... хүмүүжүүлэгшэ, бэлиг... пропагандист ба публи...— эдэ бүхы шэнжэ ...эл хүндэ хабаатай. Тэрэ... түрэһөөр 100 жэлэй ...байгша оной ноябриин ...дэ совет арад тэмдэглэ... Энэ хүмнай — Миха... Иванович Калинин боло...

...Михаил Калининай ами ...н арадта, хүдэлмэри... ангиин хэрэгэй түлөө ...ллэ, социализм байгуу...ада зорюулагдаа. Петер...ын Путиловска заводто ...жэ байхадаа, хорёод ...лдаа Калинин революцизамда шэлжэн орожо, ...дэлмэришэн ангиие сү...ын түлөө тэмсэлэй ... гэжэ алдаршаһан, ...имир Ильич Ленинэй ...улһан эмхиин гэшүүн ... һэн.

...Ленинтэй хамта, тэрэнэй ...бэри доро Михаил ...вич завод болон фаб...уудта марксистска кру...удые эмхидхэхэ талаар ...д ехэ хүдэлмэри ябуу... Хожомоо тэдэнэй нэгэ... хэрэгтэ нүлөөлжэ, ...унис партиин үндэһэ ...табилсаһан габьяатай Үшөө 1898 ондо тэрэ...шүүн боложо ороо.

...17 оной Октябриин ...уудтэ Калинин Пет...дай партийна организа... хүтэлбэрилэгшэдэй нэ...байһан юм. Ленинэй та...ридаг революционер...й хамта тэрэ зэбсэгтэ ...ниие толгойлоо һэн. ...буржуазин засаг уна...ажа, бүмбэрсэг дэлхэй ...и эгээн түрүүшын ...адай гүрэн түрын үн... һуури табигдажа за... түүхэтэй.

...волюциин илаһанай ...р парти М. И. Калининда Петроградай городской управын түрүүлэгшын харюусалгата тушаал даалгаба. Революционно журам сахилгые хинаха, хүн зониие эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха, эмхи зургаануудай хүдэлмэри һэргээхэ талаар шиидхэхэ хэрэгүүд тэрэ үедэ яашаха һэм. Калинин оролдосо түгэс ба шууд нэтэрүүгээр ажаллажа, богонихон болзор соо амжалтатай дүнгүүдые туйлаа юм.

1919 оной март соо Бүхэроссин Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй (ВЦИК) түрүүшын түрүүлэгшэ Яков Свердловэй наһа барахада, В. И. Ленин энэ тушаалда Калининие зууршалаа һэн. СССР-эй байгуулагдаһанай һүүлдэ, 1922 ондо М. И. Калинин Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй (ЦИК), хожомынь СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан байха юм. Совет ороной гүрэнэй ба хуулиин дээдын энэ органиие ами наһанайнгаа һүүл хүрэтэр шахуу толгойлжо байгаа һэн.

Михаил Иванович Совет орон соогуураа нилээд ябаһан хүн юм. Илангаяа национальна республикануудаар албанай хэрэгээр ябажа, совет арадуудай аха дүүгэй хани нүхэсэлэй гүн удхые ойлгуулалгань онсо ехэ удха шанартай байгаа. Олон ондоо үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн гүрэниие — Совет Социалис Республикануудай Союзые байгуулалгада Михаил Иванович Калинин элитэ габьяатай.

Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ Калинин ехэ бэлиг шадабарияа харуулаа юм. Тэрэнэй халуун хабаадалгатайгаар социалис демократи байгуулагдан хүгжөө, гүрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ажалшадай хабаадалга хараа байса үргэдхэгдөө. СССР-эй ба РСФСР-эй үндэһэн хуулинуудые эсэслэн зохёолгодо арадай президентын оюун ухаанай оруулһан хубита арсашагүй ехэ байха. Калинин 1936 оной СССР-эй конституциие зохёохо комиссиин гэшүүн, тиихэдэ РСФСР-эй конституциие зохёохо комиссиин түрүүлэгшэ байһан.

Совет гүрэнэй толгойлогшо Михаил Иванович Калинин харин оронуудтай хани ёһоной харилсаа тогтоохо хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргээ юм. Тэрэ холын хараа бодолтой, бэлигтэй дипломат байһанаа нэгэтэ бэшэ элирхэйлээ. Капиталис эгээн томо гүрэн болохо США-тай Советскэ Союзай дипломатическэ харилсаа байгуулха хэрэг тэрэнэй нэрэтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Совет ба американ арадуудай хани барисаанай түлөө дуугаа үгэдэг США-гай олонниитын ажал ябуулагшадые совет хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо Калинин үргэн дэмжэдэг байгаа. Тиин һүүлэй һүүлдэ совет-американ хани харилсаанай хэрэгтэ үргэн харгы гаргагдаа һэн. 1933 оной намар США-гай президент Франклин Рузвельт дипломатическа харилсаа тогтоолгын асуудалаар хөөрэлдөө эхилхэ тухай дурадхал Совет правительствада оруулаа юм. Энэ дурадхалыень Совет правительство һайшаагаа һэн. США-гай президентдэ М. И. Калининай эльгээһэн бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Хоёр агууехэ республикануудай — ССР Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай — аяар арбан зургаан жэлдэ гуримшуулагдаһан харилсаа холбоогүй байһан ушарые таагүй ба халагламаар гэжэ би хододоо тоолодог һэм. Энээнһээ дулдыдажа, аша үрэтэй харилсаа холбооёмнай хохидоо гэхэдэ зүбтэй. Танайшье иимэ һаналтай байһан ушарые би баясан тэмдэглэнэб...»

...Агууехэ хүнүүд имагтал түүхэдэ хабаатай байдаг бэшэ юм. Тэдэ мүнөө үеын хүнүүдэй зэргэдэ дабшалсадаг, тиихэдээ өөрынгөө ажабайдалай үльгэр жэшээгээр, суртал бодолоороо тэдэнэй гэрэлтэ һайхан тэмсэлдэ туһа нэмэри оруулдаг шуу. Тиимэл хүнүүдэй тоодо Михаил Иванович Калинин ородог.

Анатолий ТОЛМАЧЕВ.
(АПН).

„Буряад үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

...ХАЙША ХЭРЭГЭЭР ХАНДАҺАНАЙ ХОЙШОЛОН»

...Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын сентяб... 30-най номерто толилогдоһон юм. Сэлэнгын аймагай ...хоз болон совхозууд хонидые искусственна аргаар үрэ...үлхэ хүдэлмэридэ муугаар бэлдээ, энэ шухала ажал ...ахынуудта тэсэшэгүйгөөр унжагайруулагдана. Үрэ...үлгын пунктнуудта эмхи гуримгүй, хусануудынь хүсэ...тай. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Тельма...нэрэмжэтэ совхоздо үрэжүүлгын хүдэлмэри хангалта...гөөр ябуулагдана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэд ...рановай, Цыреновэй, Эрдынеевэй, Даниловай харуу...шаг отарануудай хонид муугаар үрэжүүлэгдэнэ гээд ...р корреспонденци соо шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

...Тус корреспонденциин мүрөөр зохихо хэмжээ абахынь ...а КПСС-эй Сэлэнгын райкомдо манай газетын редак...хандаа һэн.

...Корреспонденци соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээд, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой партийна комитедүүдэй заседани дээрэ харагдаа, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаа. Нэн түрүүлэн үрэжүүлгын пунктнууд дулаалагдаһан байна. Хусануудые харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулагдаа, техник-үрэжүүлэгшэдэй ажалай эмхидхэл урданайхиһаа һайн болоо.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй тусхай комисси бүхы ажахынуудаар ябажа, отара бүхэндэ үрэжүүлгын хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолһон байна. Статьягай мүрөөр дары хэмжээнэй абтаһанай ашаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 9500, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо 9100 эхэ хонин саг соогоо үрэжүүлэгдэһэн байха юм» гээд КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь нүхэр Ринчинов С. Д манай газетын редакцида мэдээсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй 1975 оной Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

2. **Воронцын** Константин Ивановичта — техническэ эрдэмэй кандидат, ой модоной промышленностиие оньһожоруулха ба элшэ хүсөөр хангаха эрдэм-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска түбэй институдай директор, **Федоров** Юрий Михайловичта — СКБ-гэй начальнигай орлогшо, **Стефанов** Олег Александровичта — СКБ-гэй таһагай начальник, тус институдай хүдэлмэрилэгшэд, **Усенко** Николай Афанасьевичта — ой модоной промышленностиин Красноярска гүрэнэй промышленна ажахын тоосооной нэгэдэлэй начальник, **Скиба** Иван Антоновичто — ахамад инженер, **Кожевников** Петр Александровичта — таһагай начальник, **Пахомов** Петр Михайловичта — Новокозульска леспромхозой тракторист оператор, тус нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд, **Герцог** Евгений Викторовичтэ — Красноярска ой модоной машина бүтээдэг заводой директор, **Ливкин** Виталий Дмитриевичтэ — ахамад конструктор, **Полетайкин** Владимир Федоровичто — техническэ эрдэмэй кандидат, ахамад конструкторай орлогшо, тус заводой хүдэлмэрилэгшэд, **Давыденко** Валентин Александровичта — «Лесмашай» СКБ-гэй секторэй начальник, **Ермаков** Михаил Григорьевичто — ой модоной промышленностиин Сибириин эрдэм-шэнжэлэлгын институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ—модо бэлдэхэ түрүү технологи зохёожо, промышленностьда үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

3. **Краснов** Михаил Михайловичта — СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, нюдэнэй үбшэнгүүдые аргалха бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ, **Ерошевский** Тихон Ивановичта — СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, Куйбышевтахи **Д. И. Ульяновай** нэрэмжэтэ медицинскэ институдай кафедрые даагша, **Нестеров** Аркадий Павловичта — медицинын эрдэмэй доктор, Москвадахи Гүрэнэй Н. И. Пироговой нэрэмжэтэ хоёрдохи медицинскэ институдай кафедрые даагша—глаукомын микрохирургиин ба тэрэниие патогенетическэ талаарнь үндэһэлэн шэнжэлгэнүүдые хэһэнэйнь түлөө.

4. **Савельев** Виктор Сергеевичтэ — СССР-эй Наукануудай академиин бодото гэшүүн, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин кафедрые даагша, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин А. В. Вишневскиин нэрэмжэтэ хирургиин институдай таһагые даагша, **Покровский** Анатолий Владимировичта — медицинын эрдэмэй доктор, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академик А. Н. Бакулевой нэрэмжэтэ зүрхэ-һудалай хирургиин институдай отделениие хүтэлбэрилэгшэ, **Князев** Марат Дмитриевичтэ медицинын эрдэмэй доктор, клиническэ ба туршалгын хирургиин бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай отделениие хүтэлбэрилэгшэ, **Филатов** Антонин Николаевичта — СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин бодото гэшүүн — аорт болон тэрэнэй һудалнуудые һэргээлгэ ба пластическэ операцихэлгые клиникэдэ нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

5. **Баранаускас** Кестутис Эдвардовичта — таһагай начальник, **Дзидоликас** Кестутис-Ионас Петровичто — техническэ эрдэмэй кандидат, директор, **Кайрис** Арунас Эдмундодо—ахамад инженерэй орлогшо, **Петрейкис** Томас Антановичта — ахамад конструктор, **Лазенас** Леонас-Гитис Броняуста — техническэ эрдэмэй кандидат, ахамад метролог, **Мальков** Юрий Владимировичта — ахамад технолог, **Блюджюс** Витаутас Юозодо, **Садаускас** Ионас-Альгирдас Пятрода — лабораторинуудай начальнигууд, **Жутаутас** Неримантас Владода — техническэ эрдэмэй кандидат, цехэй начальник, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ станок-бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэд, **Кашепав** Моисей Яковлевичта — техническэ эрдэмэй кандидат, металл отолдог станогуудые бүтээдэг, туршалгын, эрдэм-шэнжэлэлгын институдай лабораториие даагша, **Подлазов** Сергей Сергеевичтэ — автомадаар хангалгын ба хиналтын хэрэгсэлнүүдые электроэрозионно түхеэрэлгэнүүдэй проект табидаг ОКБ-гэй начальник — тодо нарин түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ комплекс зохёожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

6. **Никитин** Борис Дмитриевичтэ — таһагые даагша, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ, **Авдулов** Андрей Николаевичта, **Залкинд** Любовь Ильиничнада — техническэ эрдэмэй кандидадууд, лабораторинуудые даагшанар, **Нечецкий** Борис Давидовичта — таһагые даагшын орлогшо, **Карпов** Владимир Ивановичта, **Кошлев** Сергей Васильевичта — ахалагша инженернүүд, **Буслаев** Виктор Георгиевичта—«Станкоконструкция» заводой ахамад инженер, металл отолдог станогуудые бүтээдэг туршалгын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд, **Шилова** Екатерина Афанасьевнада — Москвадахи координатно-тошылдолгын станогуудые бүтээдэг заводой таһагай бюрое хүтэлбэрилэгшэ, **Бржезинский** Мечислав Леонтьевичто—техническэ эрдэмэй доктор, Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ метрологиин бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, **Каяк** Леонид Карловичта — техническэ эрдэмэй кандидат, тус институдай таһагые хүтэлбэрилэгшэ, **Владзиевский** Александр Павловичта — техническэ эрдэмэй доктор, **Махров** Николай Ивановичта—слесарь-механик — утые тодо наринаар хэмжэхэ хэм хэмжүүр тогтоожо, эдэниие дархалха өөрсэ шухаг бүлэг түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ, промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй, аттестаци олгоһоной түлөө.

7. **Артцвенко** Леон Николаевичта — автоматикын ОКБ-гэй Дзержинскэ филиалай таһагые даагшын орлогшо, **Тюрев** Михаил Александровичта — техническэ эрдэмэй кандидат, директор, **Буров** Александр Николаевичта — техническэ эрдэмэй кандидат, ахамад инженер байһан, **Яшин** Яков Ивановичта — химическэ эрдэмэй кандидат, **Второв** Борис Григорьевичто, **Ильин** Эдуард Викторовичтэ — таһагуудые даагшанар, **Заходской** Лев Васильевичта, **Люлина** Валентина Михайловнада — секторнуудые даагшанар, **Калмановский** Владимир Ильичтэ — техническэ эрдэмэй кандидат, ахамад конструктор, **Савинов** Юрий Семеновичто — ахамад инженер, **Савинов** Игорь Михайловичта — таһагые даагшын орлогшо, **Седов** Николай Александровичта—радио-хабсаргагша, тус ОКБ-гэй хүдэлмэрилэгшэд — «Цвет» гэжэ газай шэнжэлхы хроматограф зохёон бүтээжэ, арадай ажахыда нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

8. **Герра** Отто Робертовичто — Тираспольска электромашинануудай заводой ахамад инженер, **Горягин** Владимир Федоровичто — техническэ эрдэмэй кандидат, секторые даагша, **Збарский** Леонид Александровичта — ахамад конструктор, **Жабров** Михаил Григорьевичто — бүлэгые даагша, **Коробов** Владимир Кузьмичта — техническэ эрдэмэй кандидат, лабораториие даагша, **Кубраг** Анатолий Ивановичта — техническэ эрдэмэй кандидат, директорэй орлогшо, **Ширнин** Иван Григорьевичто, **Шубин** Анатолий Кирилловичтэ — техническэ эрдэмэй кандидадууд, таһагуудые даагшанар, тэһэрэлгэһээ хамгаалха ба уурхайн электро-түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска ба технологическа институдай хүдэлмэрилэгшэд, **Ильин** Александр Матвеевичтэ — Первомайска Карл Марксын нэрэмжэтэ ,электромеханическа заводой директор, **Сидорович** Владимир Григорьевичто — СССР-эй Шулуу нүүрһэнэй промышленностиин министерствын управлениин начальник, **Смаль** Виктор Григорьевичто — Харьковтахи Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ электромеханическа заводой ахамад конструктор, **Тарасюк** Адольф Андреевичтэ—Сибириин хүндэ электромашина бүтээдэг заводой ахамад инженерэй орлогшо — шулуу нүүрһэнэй, химическэ, нефть болбосоруулгын ба промышленностиин бусад һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ тэһэрэлгэһээ һаатан зогсохогүй 100-һаа 2000 киловатт хүрэтэр хүсэтэй асинхронно электродвигательнүүдые бүтээжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

9. **Головин** Алексей Ивановичта — проектын ахамад конструктор, **Леухин** Юрий Викторовичтэ — ахамад инженер, ЦКБ-гэй хүдэлмэрилэгшэд, **Лыхин** Юрий Михайловичта — проектын ахамад барилгашан, **Потапов** Пётр Петровичто — директор, **Полевщиков** Федор Сидоровичтэ — судна хабсаргагшадай бригадир, Тюмениин судна-бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэд, **Кухто** Николай Кузьмичта — техническэ эрдэмэй кандидат, турбо-бүтээлгын проектнэ бюрогой ахамад конструкторай орлогшо, **Цыбань** Николай Григорьевичто—заводой директор, **Моргулев** Григорий Абрамовичта — нүүдэл электростанцинуудай гүрэнэй союзна үйлэдбэриин трестын цехэй ахалагша мастер, **Осмоловский** Александр Николаевичта — Магаданай районие элшэ хүсөөр хангадаг управлениие эрхилэгшэ, **Маланченко** Лаврентий Петровичто — Судна бүтээдэг промышленностиин министерствын управлениин начальник, **Буденный** Владимир Николаевичта — СССР-эй элшэ хүсэнэй ба электрификациин министрэй орлогшо, **Цыганков** Петр Иосифовичто — инженер-судна бүтээгшэ — СССР-эй холын Зүүн-Хойто районуудые элшэ хүсөөр хангалгын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ «Хойто зүгэй толон» гэжэ газотурбинна тамаржа ябадаг электростанцинуудые зохёон бүтээжэ, хэрэглэхэ талаар хэһэн бүлэг хүдэлмэриинь түлөө.

10. **Виноградов** Василий Ивановичта — «МЭЛЗ» гэдэг нэгэдэлэй генеральна директор, **Бродский** Соломон Иссаковичта, **Пухов** Валерий Георгиевичто, **Хаскович** Леонид Львовичто, **Курыгин** Евгений Тихоновичтэ — ОКБМ-эй таһагуудай начальнигууд, **Украинский** Александр Михайловичта — ОКБ-гэй таһагай начальник, Москвадахи электровакуумна приборнуудые бүтээдэг заводой хүдэлмэрилэгшэд, **Илюшин** Сергей Васильевичта — электронно промышленностиин министрэй орлогшо, **Босина** Людмила Ивановнада — «Хроматрон» гэдэг заводой таһагай начальник, **Безсалько** Роберт Максимовичта — электронно машина-бүтээлгын заводой ахамад инженер байһан, **Силич** Николай Михайловичта — тус заводой слесарь-хабсаргагшадай бригадир, **Ковалев** Алексей Александровичта—инженер-электрик, **Мишустин** Александр Терентьевичтэ — тодхон заһабарилагша — үнгэтэ кинескопуудые промышленна аргаар үйлэдбэрилхэ автомадаар хангагдаһан, орон дотороо түрүүшын технологическа бүлэг түхеэрэлгэ зохёон бүтээжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө.

11. **Авраменко** Олег Ивановичта — «Днепрошахтострой» комбинадай шахта баридаг дүрбэдэхи управлениин начальник, **Бубнов** Василий Ивановичта — тус комбинадай Баруун-Донбассай № 16/17 уурхайн проходчигуудай бригадир, **Бойтович** Иван Дмитриевичтэ—«Степная» шахтын участогай начальник, **Глуходед** Иван Максимовичта — «Юбилейная» шахтын сэбэрлэлгын забойн хүдэлмэришэдэй бригадир, **Шатов** Георгий Васильевичта — тус шахтын ахамад инженер, **Козырев** Василий Никифоровичтэ — «Терновская» шахтын ахамад механигай туһалагша, **Макагон** Анатолий Ивановичта — «Павлоградская» шахтын проходчигуудай бригадир, «Павлоградуголь» трестын хүдэлмэрилэгшэд, **Маросин** Петр Ильичтэ — тус трестын эрхилэгшэ байһан, **Гришко** Николай Трофимовичта — техническэ эрдэмэй кандидат, Днепропетровско Артемой нэрэмжэтэ горно институдай лабораториие даагша, **Пиньковский** Глеб Станиславовичта — техническэ эрдэмэй кандидат, шахтануудай проект табидаг Гүрэнэй проектнэ институдай директор, **Мочков** Владимир Сергеевичтэ — тус институдай ахамад инженерэй орлогшо — ашагта малтамалай ба геологическа айхабтар хүшэр орхэ байдалтай Баруун-Донбассай шулуу нүүрһэнэй ашагта малтамалые промышленна аргаар олзоборилон абаһанай түлөө.

12. **Антипин** Вадим Григорьевичто — техническэ эрдэмэй доктор, Магнитогорскын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай булад хайлуулдаг үйлэдбэриин начальник байһан, **Сарычев** Валентин Федоровичто — техническэ эрдэмэй кандидат, лабораториин начальник, **Снегирев** Юрий Борисовичта — цехэй начальнигай туһалагша, **Плошкин** Валерий Сергеевичтэ — ахалагша мастер, тус комбинадай хүдэлмэрилэгшэд, **Ефимов** Лев Матвеевичтэ — техническэ эрдэмэй доктор, И. П. Бардинай нэрэмжэтэ хара металлургин түбэй эрдэм-шэнжэлэлгын институдай лабораториие даагша, **Бородулин** Анатолий Ивановичта — Череповецкэ металлургическа заводой директор байһан, **Коновалов** Игорь Михайловичта — ахамад инженер, **Красовицкий** Владимир Иолевичтэ — цехэй начальник, **Мокрушин** Константин Дмитриевичтэ — цехэй начальнигай туһалагша, тус заводой хүдэлмэрилэгшэд, **Козлов** Лев Ивановичта — хара металлургин булад хайлуулгын ба түмэр хабтайлгалгын үйлэдбэриин агрегадуудай проект табидаг Гүрэнэй союзна институдай ахамад инженерэй орлогшо, **Лоторев** Николай Дмитриевичтэ — металлургическа заводуудай проект табидаг Гүрэнэй институдай таһагай начальник байһан, **Трубецков** Кирилл Михайловичта — техническэ эрдэмэй доктор — булад хайлуулдаг хоёр ваннатай пеэшэнгүүдые бүтээжэ, металлургическа промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй, эдээн соо булад хайлуулха технологи зохёоһоной түлөө.

13. **Вдовиченко** Вадим Всеволодовичтэ — гол мэргэжэлтэ, **Матвеев** Станислав Борисовичта — ахамад инженер, **Кайнарбаев** Арстан Сайлаубаевичта — бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, **Кацев** Владимир Зеликовичтэ — архитектурно - конструкторска мастерскойн хүтэлбэрилэгшэ, «Алмаатагипрогор» гэжэ гүрэнэй проектнэ институдай хүдэлмэрилэгшэд, **Лебедихин** Всеволод Андреевичтэ — «Мостопромдорстрой» трестые эрхилэгшэ, **Яглинский** Борис Павловичта — ахамад инженер, **Хачатуров** Грач Акоповичто—ахамад инженерэй орлогшо, тус трестын хүдэлмэрилэгшэд, **Лихтенштейн** Эдуард Лазаревичта — техническэ эрдэмэй кандидат, Казахай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ политехническэ институдай доцент, **Гончаров** Леонид Борисовичта — Казахай ССР-эй автомобильна харгын министр, **Жуков** Леонид Георгиевичто — Казахстанай Компартиин ЦК-гай таһагые даагша — үндэр хададахи Медео гэдэг спортын бүлэг түхеэрэлгэ зохёон бариһанай түлөө.

14. **Плоткин** Лев Львовичто — Ленинградтахи «Север» гэжэ текстильно-галантерейн нэгэдэлэй үйлэдбэриин начальник, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ, **Михайлова** Ольга Федотовнада — тус нэгэдэлэй директор, **Лебедев** Лев Валерьевичтэ — медицинын эрдэмэй доктор, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ сэрэгэй медицинскэ академиин кафедрын начальнигай орлогшо, **Доброва** Наталья Борисовнада — медицинын эрдэмэй доктор, СССР-эй медицинын эрдэмэй академиин А. Н. Бакулевой нэрэмжэтэ зүрхэ-һудалай хирургиин институдай лабораториие хүтэлбэрилэгшэ, **Мовшович** Илья Ароновичто, **Буренин** Павел Ивановичта — медицинын эрдэмэй докторнууд, Н. Н. Приоровой нэрэмжэтэ травматологиин ба ортопедиин түбэй эрдэм-шэнжэлэлгын институдай лабораторинуудые даагшанар, **Филатов** Владимир Николаевичта — техническэ эрдэмэй кандидат, трикотажна промышленностиин Ленинградтахи гүрэнэй промышленна ажахын тоосооной нэгэдэлэй генеральна директор байһан — медицинэдэ шухала хэрэгтэй текстильнэ тусхай хэрэгсэлнүүдые зохёожо, промышленна аргаар бүтээһэнэй түлөө..

III. Учебнигүүдые зохёоһоной түлөө:

а) дээдэ һургуулинуудта зорюулагдаһан

1. **Понтрягин** Лев Семеновичто — академик, СССР-эй Наукануудай академиин В. А. Стекловой нэрэмжэтэ математическа институдай таһагые даагша — «Обыкновенные дифференциальные управнения» гэжэ учебнигэй түлөө, 1974 ондо дүрбэдэхеэ барлан хэблэгдэһэн.

2. **Стручков** Виктор Ивановичта — СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин бодото гэшүүн, Москвадахи И. М. Сеченовэй нэрэмжэтэ нэгэдэхи медицинскэ институдай кафедрые даагша — «Общая хирургия» гэжэ учебнигэй түлөө, 1972 ондо гурбадахяа барлан хэблэгдэһэн.

б) тусхай дунда һургуулинуудта зорюулагдаһан

1. **Баркан** Виталий-Янов Фишелевичто, **Жданов** Василий Константиновичта — Москвадахи Орджоникидзиин нэрэмжэтэ авиационно прибор бүтээлгын техникумэй багшанар байһан — «Радиоприемные устройства» гэжэ учебнигэй түлөө, 1972 ондо дүрбэдэхеэ барлан хэблэгдэһэн.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Секретарь
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ
А. КОСЫГИН.

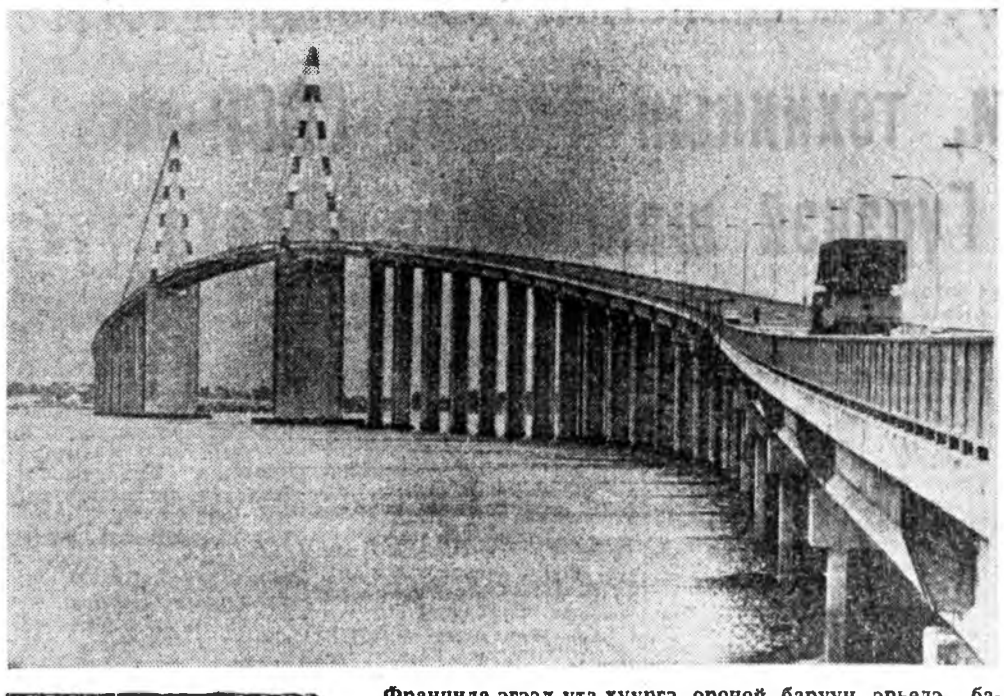

Францида эгээл ута хүүргэ оронoй баруун эрьедэ баригдаба. Тэрэ Сен-Назер портые Сен-Бревен хототой холбоно. Тэрэнэй утань 3.356, машинануудай ябадаг талынь үргэн — 12 метр. Энэ хүүргэ Лаура мүрэнэй адагта татагданхай.

АФП-ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф
Телефон
радио

УЛААН-БААТАР

МНР-эй хэблэлэй үдэр

ТАСС

Монголой журналистнууд, хэблэлнүүдэй ба полиграфическа комбинадай хүдэлмэрилэгшэд Монголой Хэблэлэй үдэрые ноябриин 10-да һайндэрлэбэ. Монголой революционернүүдэй «Монголын үнэн» гэжэ газетын түрүүшын номер тэбхэр 55 жэлэй урда тээ Эрхүү хотодо барлагдан гаргагдааһэн. Хожомынь тэрэ «Үнэн» гэжэ нэрлэгдэһэн байгаа. Д. Сухэ-Баатарай, Х. Чойбалсанай хабаадалгатайгаар ород коммунистнуудай, Коминтернын түлөөлэгшэдэй туһаламжаар байгуулагдаһан энэ газетэ МНРП-гэй хүгжэлтэдэ, Агуу Октябриин суртал һургаалнуудые дэлгэрүүлгэдэ, Монгол орондо арадай революци бэлдэжэ үнгэргэлгэдэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэжэ байна.

Мүнөө «Үнэн» газетэһээ эхи абаһан Монголой хэблэл партиин үнэн туһалагшын үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

Революциин урда тээ хүн зонойнь бултадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан Монгол орондо мүнөө дүн хамта 1260 мянган хэһэгээр 70 шахуу газетэ, журнал хэблэгдэнэ. Эдэнь гансал монгол хэлэн дээрэ бэшэ, харин ород, казах, англи ба бусад хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэн гарадаг.

НЬЮ-ЙОРК

Хархис бүдүүлиг шиидхэбэри

ТАСС

Хүбүүгээ хүдөөлүүлэлсэхыень шорон түрмэдэ байһан Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корваланда зүбшөөхэ гүйлтатайгаар социальна, гуманитарна ба соёлой асуудалнуудаар (гурбадахи комитет) ООН-ой Генеральна Ассамблейн комитедэй түрүүлэгшэ Чилиин хунтада хандаһан байгаа. Теэд энэ гүйлтадань хунта арсаһан байна.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

«Агуухэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ социализмын һүр хүсэтэй байһые, социализмын, эб найрамдалай ба дэбжэлтын хүсэнүүдэй бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые үшөө дахин элирхэйлэн харуулба», — гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Польшодо ерээд байһан тухайнь Варшавын газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ. Хани ёһоной хөөрэлдөөнүүдэй эхилһэн тухай мэдээсэлнүүд, Варшавада болоһон сайлалгын үедэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй, Ле Зуанай хэлэһэн үгэнүүдэй текстнүүдые газетэнүүд толилно.

ФРГ-гэй Президент В. Шеелиин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоһон тухай хөөрэһэн статьянуудые ФРГ-гэй хэблэл толилно. Дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһонһоо хойшо 20 жэлэй, договорой Москвада баталагдаһанһаа хойшо табан жэлэй үнгэрһэн хойно ФРГ-гэй ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан яһала һайжаржа байна гээд В. Шеелиин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоһон ушарые тэмдэглэжэ болоно гэжэ «Франкфуртер альгемайне» газетэ тэмдэглэнэ. Энэ уулзалгын үедэ болоһон хөөрэлдөөнүүд хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаае улам һайжаруулха байна.

Хүгжэжэ байгаа оронуудтай ЧССР-эй худалдаа наймаагаа үргэдхэһэн, харилсаагаа һайжаруулһан тухайнь «Руде право» газетэ бэшэнэ. Мүнөө үедэ Чехословаки Азиин, Африкын ба Латиин Америкын хүгжэжэ байгаа 100 гаран оронтой худалдаа наймаа хэнэ.

Залуушуулай бүхэдэлхэйн үдэрэй бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэжэ байһантай дашарамдуулан, түрүү үзэлтэй хэблэл олон тоото статьянуудые толилжо үргэлжэлһөөр. Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин эмхидхэгдэн байтуулагдаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан шэнжэлэлнүүдые Польшын «Жиче Варшавы» газетэ толилбо. Элдэб оронуудай залуушуулай 316 эмхи мүнөө федерациин бүридэлдэ ороно.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

ООН: совет үүсхэлые һайшаана

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедтэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хуряаха тухай совет эб найрамдалта үүсхэлые һайшааһан байна.

Монголой түлөөлэгшэ Д. Эрдэмбилэг комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хорихо тухай, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгаяа бүгэдэ ниитээрээ хүсэд дүүрэнээр болюулха тухай Советскэ Союзай дурадхалые һайшааба. Эдэ дурадхалнуудыень Монголой Арадай Республика һайшааха зууран, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряалга уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдал һуларуулха арга олгохо байна гэжэ Монголой түлөөлэгшэ хэлэбэ. Стратегическэ добтолхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай совет-американ үгээ ойлголсолгые Монгол орон һайшаан дэмжэнэ гэжэ Д. Эрдэмбилэг хэлэбэ.

Австралиин түлөөлэгшэ Р. Харри, Турциин делегат Н. Акыман, Катар гэдэг гүрэнэй түлөөлэгшэ Дж. Джауб, Малагасийска Республикын делегат А. Рахаридзауна гэгшэд заседани дээрэ үгэнүүдые хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха гээшэ мүнөө үеын гол шухала зорилго болоно гэжэ мэдүүлээ.

ЛИССАБОН

Революцине хамгаалха

ТАСС

Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, демократическа эрхэ сүлөө хамгаалхын түлөө, Португалиин революциин туйлалтануудые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ харилсаа холбоо тогтоохо уряатайгаар Португалиин Коммунис парти политическэ бүхы хүсэнүүдтэ хандаба гээд ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял Лиссабоной «Диариу популар» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Португалидахи контрреволюци харата ябуулгаяа улам эдэбхижүүлжэ байна гээд А. Куньял тэмдэглэбэ. Тиимэһээ тэрэнэй харата ябуулгануудта эсэргүү шиидхэхы хэмжээнүүдые саг дары абаха хэрэгтэй. Революционно тэмсэлдэ хабаададаг элдэб хүсэнүүдтэй харилсаагаа улам һайжаруулха ёһотойбди.

ХАНОЙ

НИИЛҮҮЛЭН НЭГЭДҮҮЛХЭ ЗОРИЛГОТОЙГООР

ТАСС

ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй заседани эндэ үнгэргэгдэжэ, гүрэнэй түсэбэй үндэһөөр Вьетнамые ниилүүлэн нэгэдүүлгые түгэсхэхэ хэмжээ ябуулгануудые хаража үзэһэн байна. Комитет Урда Вьетнамай делегацитай зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, Хойто Вьетнамай делегацие эмхидхэн байгуулха гэһэн шиидхэбэри абаба. Национальна суглаа ба нэгэдэмэл Вьетнамда хабаатай гүрэнэй бусад зургаануудые һунгахын тула бүхы орон соогоо бүгэдэ ниитын һунгалта үнгэргэхэ гээшэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдэй гол зорилго болоно.

Сүлөөлэлгэ гэдэг агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын Центральна Комитедэй, национальна, демократическа ба эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Центральна Комитедэй, Урда Вьетнамай Республикын Революционно Саг зуурын правительствын, РЮВ-эй ВРП-гэй Зүбшэлэлгын Соведэй, олониитын элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэдэй хамтын заседани Сайгон хотодо болобо. Урда Вьетнамай делегацие томилхо гэһэн шиидхэбэри заседанида хабаадагшад абаа.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Португалиин Республикын президент генерал Кошта Гомеш правительствада ородог политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй ноябриин 10-най һүни зүблөө үнгэргэбэ. Коммунис, социалис ба арадай демократическа партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн правительствын хэдэ хэдэн гэшүүд, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд дары зарлагдаһан зүблөөндэ хабаадаһан байна.

Хэблэлэй мэдээсэлэй ёһоор, хархис хүсэнүүдэй, контрреволюционернүүдэй харата муухай ябуулгануудые үүдхэһэнһээ уламжалан, орон доторхи байдалые зүбшэн хэлсээ. Анголын бэеэ дааһан байдалтай болохо тухай асуудалые мүн зүбшэн хэлсэбэ.

Португалиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Алваро Куньял Лиссабондо үнгэргэгдэһэн залуушуулай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, фашизмда эсэргүүгээр, революциин туйлалтануудые хамгаалгада коммунистнуудтай хамта тэмсэхыень бүхы хүнүүдые уряалһан байна.

БЕЙРУТ

Байдал заһаржа байна

ТАСС

Ливандахи байдал заһаржа байна. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, премьер-министр Р. Караме политическэ үргэн ехэ реформонуудые хэхэ тухай түсэб зохёогоо. Кабинедэй һаядаа үнгэргэгдэхэ заседанинуудай нэгэн дээрэ энэ түсэб зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Премьер-министр политическэ ба шажанай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэдэ хэдэн зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Оронoй бусад районуудаар аалин намдуу байдал тогтоогдожо байна.

СПОРТ

ШТАНГА

ХҮНДЭ АТЛЕТИКЫЕ ХҮНДЭТЭЙ БОЛГОХЫН АРГА ЮУН БЭ?

Эдиршүүлэй дунда хүндэ атлетикээр хубидаа—командаараа республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой хүндэ атлетикын зал соо боложо дүүрэбэ. «Урожай», «Локомотив» бүлгэмүүдэй, авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортын клубай 30-аад эдир штангист энээндэ хабаадаһан байна.

Аяар холын Ахын аймагай Орлигой дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Олег Арзухаев («Урожай») иимэ ехэ мүрысөөндэ түрүүшынхээ хабаадабашье, эгээл хүнгэн шэгнүүртэн сооһоо (52 килограмм хүрэтэр) ядамаргүй илажа гараа.

Зүүн Сибириин технологическа институдай 1-дэхи курсын студент, гурбадахи разрядтай Василий Перминов («Забайкалец») хүнгэн шэгнүүртэнэй дундаһаа шалгарба (75+97,5=172,5 кг.).

ЛВРЗ-гэй түлөөлэгшэ Александр Капустин яһала дүй дүршэлтэй спортсмен боложо ябаһанаа харуулба.

Хүндэшэг шэгнүүртэй ВСТИ-гэй IV курсын студент А. Панарин («Локомотив») оройдоол 8 һара соо һорилго хэжэ байбашье, илаа.

Бусад шэгнүүртэн сооһоо А. Фомицкий («Забайкалец»), С. Чебунин («Локомотив») илажа гараа.

«Локомотивай» эдир штангистнууд 66 очко абажа, командаараа республикынгаа чемпионууд болобо. «Забайкалец» — хоёрдохи (50 очко), «Урожай» гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Илагшад ресспорткомитедэй дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Хүндэ атлетикээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөнэй һүүлээр гунигта бодолнууд досоомни түрэбэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, манайда хүндэ атлетикэ ехэл хүндэгүй байһаар. Теэд хаанаһаа үндэр үрэ дүнгүүд туйлагдаха һэм даа?! Хаанаһаа бэлигтэй бэрхэ залуу штангистнууд ургалтайб?

«Буревестник», «Труд», «Динамо», «Спартак», «Трудовые резервы» бүлгэмүүдэй командануудаа мүрысөөндэ табяагүй байһаниинь халагламаар. Ахын аймагһаа гадна, ондоо аймагуудай һургуулинууд спортсменүүдээ эльгээжэ шадахагүй байгаа гээшэ гү? Байра болон спортивна хэрэгсэлнүүд, тусхай мэргэжэлтэй багшанар, тренернүүд дуталдана гэхэ мэтын шалтагаануудые эдэнэй хүтэлбэрилэгшэд дурдадаг байна. Үнэхөөрөөшье тиимэ юм бэзэ. Зүгөөр хүндэ атлетикэдэ үнэн зүрхэнһөө дуратай эдэбхитэдэй үсөөн байһанһаа иимэ ушар тохёолдоно гэжэ һанахаар.

Жэшээнь, энэ жэлдэ Хабаровскын физкультурна институт дүүргэжэ ерэгшэд — А. Иванников, К. Кузнецов — Улаан-Үдын томо ехэ предприятинуудай — локомотив-вагон заһабарилгын ба авиационно заводуудай хүдэлмэришэдэй дунда, оршон тойронхи һургуулинуудай һурагшадай дунда хүндэ атлетикэ хүгжөөхын тула эдэбхитэйгээр ажаллажа эхилбэ. Энэ эдэбхи улам хүсэтэйгөөр бадаржа, үргэнөөр дэмжэгдэг лэ.

Иимэ байдалһаа гаража, хүндэ атлетикээр зоно соогоо дээгүүр һуури эзэлхын тула хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала гэжэ һанагдана. Нэгэдэхеэр, спортын энэ зүйлые хүгжөөхэ, мүрысөөнүүдые түсэбэй ёһоор үнгэргэхэ, мүн бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ уялгатай хүндэ атлетикын федераци эмхидхэн байгуулха хэрэгтэй. Хоёрдохёор, штангистнуудые һурган хүмүүжүүлдэг хүүгэдэй спортын һургуули бии болгохо тухай бодомжолхоор саг тулажа ерээ. Гурбадахяар, Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедтэ хүндэ атлетикээр хэшээлнүүдые үнгэргэдэг һаа, һайн байгаа.

Тиин эдэ бүхы асуудалнуудта бултадаа, нэн түрүүн ресспорткомитет, спортын бусад бүлгэмүүд анхаралаа хандуулан, шадаал һаа дары түргөөр шиидхэжэ, эрэлхэг зоригтоной, бар хүсэтэнэй спорт — хүндэ атлетикые республика дотороо хүндэтэй, олоной хабаадалгатай болгохын түлөө оролдохо шухала.

Б. М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

МАНАЙХИД ШАЛГАРНА

ЭРХҮҮ. Граждан дайнай Герой Зверевэй нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө Бүхэсоюзна мүрысөөн эндэ боложо дүүрэбэ. 200 гаран самбист энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа. Улаан-Үдын суглуулагдамал команда гушан командын дундаһаа долоодохи һуури эзэлбэ. Хубиин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй болоходо, ЛВРЗ-гэй инженер Галактион Серенев 52 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн сооһоо спортын мастерай нормо дүүргэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргэһэн Виктор Серебренников (62 килограмм), ЛВРЗ-гэй слесарь Юрий Дородных (68 килограмм), городой 1-дэхи больницын врач Михаил Торгашев (74 килограмм) гэгшэд спортын мастерта кандидадай нормо дүүргэжэ шадаа. Тиихэдэ Улаан-Үдын аэропортын инженер спортын мастер Серафим Шатаев хубиин мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлээ.

***

ШЭТЭ. Самбо барилдаагаар Юшковой нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө нээмэл мүрысөөн энэ городто үнгэргэгдөө. ЛВРЗ-гэй спортын клубай эрхим барилдаашад энэ шанга тулалдаанда хабаадалсаба. ВСТИ-гэй студент Николай Варецкий, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Валерий Кононов гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүртэнэй дундаһаа хоёрдохи һууринуудта гараа.

***

ДОНЕЦК. Дүрэ буляалдаата барилдаагаар Хүдөө ажахын министерствын техникумүүдэй дундаһаа оронoй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эндэ болоһон байна. Ивалгын гидромелиоративна техникумэй барилдаашад тэрээндэ хабаадалсажа, командаараа хоёрдохи һуури эзэлээ. Хубиин мүрысөөнэй болоходо, Дава-Нима Доржиев чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, Сергей Жанаев, Сергей Галсанов, Леонид Актинов, Александр Бадмаев гэгшэд хоёрдохи һууринуудые эзэлһэн байха юм.

Б. МИРОМАНОВ.

Мэргэн буудалга

МЕДИГҮҮД ИЛАБА

Хяагтада мэргэн буудалгаар аймагай физкультурын коллективүүдэй хоорондо мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Бага калиберна буугаар 50 метрэй зайда болоһон һорилдоондо аймагай түбэй больницын хоёр команда бусадһаа мэргэн байһанаа баталба.

Мүрысөөндэ илаһан командын гэшүүд врачнууд А. Елгашов, И. Бадмаев, Н. Марков, В. Долганов, Т. Богдан гэгшэд дамжуулгын кубок, диплом, мүн грамотануудые абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: врач И. Бадмаевта Хүндэлэлэй грамота барюулагдажа байна.

А. СУРМАЧАЙ фототекст.

ТОБШОХОНООР

ШАТАР. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Нона Гаприндашвили Нана Александриятай Пицунда хотодо наадажа байна. Хойшолуулагдаһан долоодохи партидаа шүүжэ. дэлхэйн чемпионка Н. Гаприндашвили 5,5:1,5 тоотойгоор булижа ябана.

Александриягай үбшэлһэн дээрэһээ наймадахи парти хойшолуулагдаа.

* * *

Пионернүүдэй ордоной эдир шатаршадай бүхэсоюзна мүрысөөн Ленинград хотодо боложо байна. Дүрбэн наадanай һүүлээр эдэнэй капитануудай дундаһаа уласхоорондын мастер Владимир Багиров 21 очко абаад, эрхимлэжэ ябана. Гэбэшье Анатолий Карпов гурбан нааданай һүүлээр 20,5 очкотой болонхой. Москвагай эдиршүүл гурбан нааданай һүүлээр 24,5 очкотойгоор түрүүлжэ ябана. Бакугай Пионернүүдэй ордоной команда дүрбэн уулзалгаһаа эды очко абанхай.

БАСКЕТБОЛ. США сооһуур аяншалан, нүхэр ёһоной уулзалгануудые үнгэргэжэ ябаһан СССР-эй суглуулагдамал командын баскетболистнууд Огайо штадай Дейтон хотодохи университедэй суглуулагдамал командатай уулзахадаа, 84:71 тоотойгоор (38:40) шүүгэ.

СССР-эй суглуулагдамал командаһаа Жиглий 20 очко абажа шалгарба. Жармухамедов—13, Арзамасков 10 очко абаба. Американ спортсменүүд сооһоо Дэвис илангаяа һайнаар наадаһан байна—26 очко.

* * *

Москва хотын суглуулагдамал командын баскетболист басагад «Прагын ехэ шан» гэжэ уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадахадаа, бүхы уулзалгануудтаа шүүжэ гараба. Мүрысөөнэй түрүү бэрхэ наадагша Сухарнова командадаа 80 очко асарһан байна.

ФУТБОЛ. Оронoй чемпионадай һүүлшын нааданай дүнгүүд иимэ: «Локомотив» — «Черноморец»—2:2, «Зенит» — «Днепр»—0:0, «Пахтакор» — «Динамо» (Москва) — 0:2, СКА — «Заря»—0:1, «Карпаты» — ЦСКА—2:0, «Шахтер» — «Арарат»—3:0.

Киевэй «Динамо», «Шахтер», Москвагай «Динамо» мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлбэ. «Пахтакор», СКА энэ жэлэй мүрысөөндэ һула муугаар наадажа, һүүлшын һууринуудта гаран, ерэхэ жэлдэ дээдэ бэшэ, харин нэгэдэхи шатада наадаха болобо.

***

УЕФА-гай кубогта хүртэхын түлөө 1/8 түгэсхэлэй мүрысөөнэй түрүүшын нааданда Москвагай «Торпедын» футболистнууд нютагай «Динамо» командатай ноябриин 26-да Дрезден хотодо уулзаха байна.

Энэ үдэр совет хоёрдохи команда — Москвагай «Спартак» Милан хотын «Милан» гэжэ клубтай мүрысэхэ юм. Харюугай наадануд декабриин 10-да Советскэ Союзда үнгэргэгдэхэ.

Европын клубуудай бүхы гурбан мүрысөөнэй 1/4 наадануудай хэдыдэ болохо байһан тухай жээрэб таталга январиин 14-дэ Цюрих хотодо үнгэргэгдэхэ.

***

Футболоор Европын чемпионадай зургаадахи бүлэгтэ ородог СССР-эй ба Швейцариин суглуулагдамал командануудай хоорондын шиидхэхы наадан мүнөөдэр үдэшын 7 сагта Украинын ниислэл хотодо үнгэргэгдэхэ байна. Киевэй («Динамо»), оронoй гол командын бүридэлдэ уригдаһан вратарьнууд Прохоров («Спартак»), Астаповский (ЦСКА), хамгаалагшад Звягинцев («Шахтер»), Ловчев («Спартак), хамгаалалтада туһалагша Сахаров («Торпедо»), добтологшо Федоров («Пахтакор») энэ уулзалгада хабаадаха юм.

Мүрысөөнэй дүн манай командада айхабтар ехэ удхашанартай. СССР-эй суглуулагдамал команда илабал, Турциин командатай үнгэргэһэн һүүлшын нааданай дүнгһөө дулдыдангүй (энэ наадан ноябриин 23-да Турцида болохо), Европын түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй мүрысөөнэй 1/4 нааданда хабаадаха эрхэдэ хүртэхэ байна.

(ТАСС).

АЯНШАЛХЫЕТНАЙ УРИНАБДИ

УКРАИНАТАЙ танилсаха хүсэлтэй һаа...

Манай орон дотор элдэб янзаар аяншалжа болоно. Заагдаһан маршрудаар аяншалга ба турбаза дээрэ амаралга эгээл олоор хэрэглэгдэнэ. Советскэ Союзда бүхы дээрээ аяншалгын 3 мянган маршрут тоологдоно.

Мүнөө жэл Баруун Украинаар айлшалхыень хүн зондо дурадхаха байнабди.

Аяншалга хадаа эртэ урдын Каменец-Подольск хотоһоо эхилнэ. Энэ хото юһэн зуун жэлэй түүхэтэй. Эндэхи «Подолянка» гэһэн турбазада амархадаа, туристнууд хотын музей, турецкэ хэрэмтэй танилсажа, Хотин город экскурсяар ошохо юм.

Удаань аяншалагшад Скала-Подольская һууринай «Збруч» гэһэн турбазада автобусоор хүрэнэ. «Збруч» хадаа Карпадай үзэсхэлэн һайхан газарай нэгэн юм. Кривча тосхоной һуурин шадархи агы нүхэн байгаалиин тон һонирхолтой үзэгдэл гэжэ тэмдэглэмээр.

Эндэһээ аяншалга Стрипа голой эрье дээрэ оршодог Скомороха тосхоной «Лесная» гэһэн турбаза руу үргэлжэлнэ. Тернополь хото руу хэгдэхэ экскурси мүн лэ һонирхолтой байха.

Украинын угаа һайхан хотонуудай нэгэн болохо Львовто аяншалга дүүрэжэ, туристнууд музей, предприятинуудаар ябажа, городтой танилсаха юм. Аяншалга ноябриин 25-да эхилээд, 18 үдэрэй туршада үргэлжэлхэ. Аяншалга эмхидхэдэг Буряадай областной соведтэ путевконуудые худалдан абажа болоно.

С. ПАВЛОВА.

АНГУУШАДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Ангай үнэтэ арһа, һайн шанартай мяха ехээр бэлэдхэхэ зорилго республикын бүхы ангуушадай урда табигдана гээшэ. Тиимэһээ Хориин гүрэнэй промхозой ангуушад заншалта слёдтоо һая суглархадаа, энэ асуудалда онсо анхарал хандуулба.

Тус слёдто промхоздо хүдэлдэг ангуушадһаа гадна һайн дурааараа агнуури хэдэг зон уригдаа. Эдэнэрэй олонхинь нёдондо һайнаар хүдэлжэ гараа гээд, гүрэнэй промхозой ахалагша охотовед А. И. Сивохин үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, ангуушад В. Ф. Пшеничников, В. М. Андриевский, И. С. Чириков болон бусад 350—500 түхэригэй үнэтэ арһа гүрэндэ тушааба. Гадна һайн дурааараа агнуури хэдэг Г. Я. Трунёв, И. Г. Бурдуковский, М. М. Хайдуков, Ф. В. Рябов, Ф. Г. Бурдуковский, И. И. Иванов гэгшэд мүн лэ энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсожо, бага бэшэ амжалтануудые туйлаһан байна. Тиихэдээ эдэ нүхэд гансал эрхим шанартай хэрмэнэй болон бусад ангай арһа тушаадаг байгаа гээд онсо тэмдэглэмээр.

Мүнөө агнууриин халуун хаһа оробо. Тиимэһээ һомо, дари бэлэн. Гадна холын ой тайга соо 11 шэнэ гэр баригдажа, ангуушадай байрлаха газар олон болгогдобо. Тиигэжэ олонхи ангуушад агнууридаа гарахадаа, түгэс бэлэдхэлтэй байба.

Түгэсхэхы жэлэй даабари амжалтатайгаар бэелүүлхын тула тус коллектив 48.000 түхэригэй ангай арһа, 35 центнер ангай мяха бэлэдхэхэ ёһотой. Гадна 1.200 элдэб шубуу гүрэндэ тушааха зорилго ангуушадай урда табигдана.

Хэрбээ промхозой ангуушан бүхэнэй 500, һайн дурааараа агнуури хэдэг зоной 200—200 түхэригэй ангай арһа тушаагаа һаань, түсэб саг соогоо дүүргэгдэхэ аргатай. Тиимэһээ ангуушад бултадаа бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ, энэ зорилгоёо дүүргэхын тулада зоригжонги байһанаа слёт дээрээ нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

Энээнһээ гадна хүдэлмэриеэ саашадань һайжаруулха тон шухала гэжэ заагдаа. Зарим ангуушад алаһан ангаа үбшэхэдөө арһыень гутаадаг юм. Хараад үзэел даа. Хэрбээ ангуушанай асарһан арһануудай 80 процентнь (дунда зэргээр) һайн шанартай гэжэ тоолоо һаамнай, алагдаһан 100 хэрмэнэй хоринойнь арһан хиидэ һалаһан болоно. Тиихэдээ тушаагдадаг арһанай шанар һайжаруулха хэрэг—хэрэглэгдээтүй нөөсэ бэшэ гү?

Энээнһээ уламжалан хэрмэ, булга урьхадажа барихы арга тухай хэлэлтэй. Энэ арга үргэнөөр хэрэглэдэг болобол, арһанай шанар эрид һайжарха һэн. Жэшээлхэдэ, Тээгдын үйлэдбэриин участогай ангуушан Василий Федорович Пшеничников алаһан ангайнгаа 50 процентынь урьхаар баридаг болоһон байха юм. Пшеничниковэй жэшээ Хүрбын залуу ангуушан Иван Чириков, Василий Андриевский гэгшэд дагана. Василий Михайлович Андриевскиин нёдондо табан жэлэй гээ түсэбые сүм дүүргэһэн. Эдэнь энэ ушар горитойгоор нүлөөлһэн байха.

Гэхэтэй хамта урьхадаха барилга онсо өөрын илгаатай. Энэ хэрэгтэ һурахын түлөө лада саг хэрэгтэй. Тиимэһээ һуралсал зунай сагта эмхидхэхэ шухала болоно.

Нохой хадаа хүнэй дүтын нүхэр гэжэ элинсэг хулинсагнай хэлсэдэг байһан аа даа. Харин ангуушан нохойгүйгөөр хахад ангуушан гэһэн үгэ баһал зүб. Тиимэһээ һайн үүлтэрэй нохойнуудай үсөөн байһаниинь голхормоор. Мүнөө иимэ нохойнуудые гол түлэб Новосибирска областьһоо асардаг. Тиихэдээ толгой бүхэниинь 400—500 түхэригтэ болоно. Тиимэһээ нютаг дээрээ тэдэниие үсхэбэрилжэ эхилбэл, алишье талаһаа туһатай һааб даа.

Агнууриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ бригадануудай боложо агналга тон ехэ нүлөө үзүүлхэ гээд тус слёдто хабаадалсагшад нэгэн дуугаар мэдэрбэ. Жэшээлхэдэ, тайгада гансаараа гараһан хүн али гэнтын аюулда ороо һаа, нүхэдэй туһаламжагүйгөөр хосорхо гээдшье хэлэжэ бэлнай, олоороо агналгын тон туһатай байһаниинь тоо байса харагдана. Гадна сугтаа хэлсэжэ, хаана, хэзээ агнаха тухайгаа зүбшэжэ бэе бэедээ заабари, туһа үзүүлжэ ябахадаа ямар һайн байха гээшэб!

Гэхэтэй хамта хуули бусаар агнуури хэдэг заримшуултайшье тэмсэхэдэ, энэ арга туһатай. Тиимэһээ бригадые даагшада охотнадзорой үнэмшэлгэ үгэдэг болоо һаа, үрэтэй байха һаа. Байгаалиие хамгаалха хэрэгые ангуушад уялгата хэрэгнай гэжэ тоолоно ха юм.

Слёт ехэ эдэбхитэй һайнаар үнгэрөө гэһэн тобшололхэмээр. Ангуушад Улаан-Үдын гүрэнэй промхозой ангуушадай уряада харюу болгон, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абахадаа, түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө лада хүсэ шадалаа гамнахагүйбди гэжэ мэдүүлээ.

В. СИВКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Техникээ харууһалха, һайнаар заһабарилха»—түрүү бэшэг. К. Шоёновой «Хэжэнгынхид яаранагүй» гэһэн корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эрхим шанарай түлөө» — Н. Деминой корреспонденци. А. Иванов. «Мэргэжэлтын харюусалга» — статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Долоон революционернүүдэй нэгэн» — статья. ТАСС ба АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Декабристнуудай баатаршалгада зорюулагданхай»— П. Хороших гэгшын статья. БАМ-һаа фото-мэдээсэлнүүд. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Эхэ орон дуудана» — киногой программа. 11.10 — «Эрдэмтэдэ үгэ» (үнгэтэ). 11.25 — «Агаарай долгин дээрэ — «Залуу наһан». 12.10 — Хоккейгээр уласхоорондын нүхэрэй уулзалга. ЧССР—СССР (2-дохи ба 3-дахи үенүүд). Прагаһаа дамжуулга. 13.25 — Үхибүүдтэ фильм. «У заставы «Красные камни» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 14.40 — Наука ба техникын талаар СССР-эй гүрэнэй шангай 1975 оной лауреадууд. 15.10 — «Рожденная революцией». Олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм. Түрүүшынхеэ харуулагдаха (4-дэхи сери). 16.40 — «Хүн ба хуули». 17.10 — Хоккейгээр ЧССР—СССР (2-дохи, 3-дахи үенүүд). Прагаһаа дамжуулга (үнгэтэ). 18.20 — 18.30 — Забһарлалга. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Съездһээ съезд хүрэтэр». «Шинии зорилгонууд, табан жэл».

«Орбита». 19.30 — «Рожденная революцией» — (4-дэхи сери). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Наука ба техникын талаар СССР-эй гүрэнэй шангай 1975 оной лауреадууд». 21.50 — «Хүн ба хуули». 22.30 — 22.30 — Забһарлалга. 22.30 — Совет милициин үдэртэ зорюулагдаһан концерт. Союзай ордоной Колонно залһаа дамжуулга (хоёрдохи хэһэг). 24.00 — Футболоор Европын чемпионат. СССР—Швейцари (Киевһээ дамжуулга) Забһарлалгадань — «Спортлото» тираж (үнгэтэ).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

□ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02542. Заказ № 01[illegible]